រដ្ឋធម្មនុញ្ញ
ប្រទេសកម្ពុជា

Constitution
du
ROYAUME DU CAMBODGE

តាមលិខិតអ្នកឧកញ៉ារដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ លេខ ១.០៤២ ក.ទ.ទ. ចុះថ្ងៃទី ១៦ ខែ កក្កដា
១៩៥៩ បានអនុញ្ញាតឱ្យសហជីវិន ទ្រិញ វ៉ាញ អ្នកដំណាងរាស្ត្រ រៀបចំរដ្ឋធម្មនុញ្ញ
ឱ្យបានត្រឹមត្រូវតាមការកែប្រែពីរដ្ឋសភា

រោងពុម្ព គឹម គី បណ្ណាគារលេខ ៩៥
វិថី យុគន្ធរ ភ្នំពេញ ១៩៦៩ បោះពុម្ពលើកទី ២

រដ្ឋធម្មនុញ្ញ

ប្រទេសកម្ពុជា

រដ្ឋធម្មនុញ្ញប្រទេសកម្ពុជា

ព្រះបាទសម្តេច **ព្រះនរោត្តម សីហនុ វរ្ម័ន** រាជហរិវង្ស ឧភតោ សុជាត វិសុទ្ធិពង្ស
អគ្គមហាបុរសរតន៍ និករោត្តម ធម្មិកមហារាជាធិរាជ បរមនាថ បរមបពិត្រ
ព្រះចៅក្រុងកម្ពុជាធិបតី

រដ្ឋឯករាជ្យ ពេញដោយអធិបតេយ្យភាព
ទ្រង់ប្រោសព្រះរាជទាន
ដល់ប្រជារាស្ត្ររបស់ព្រះអង្គនូវរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ដូចមានសេចក្តីតទៅនេះ ÷

ជំពូក ១
ធម្មជាតិ នឹងសណ្ឋានរបស់រដ្ឋ

មាត្រា ១.- ប្រទេសកម្ពុជា ជាប្រជាជាតិមួយមានព្រះមហាក្សត្រិយ៍សោយរាជ្យ ។

មាត្រា ២.- (កែប្រែ) ភាសាដែលប្រើជាផ្លូវការគឺភាសាខ្មែរ ។

ជំពូក ២
សេរីភាព សិទ្ធិនឹងករណីយកិច្ច របស់ខេមរជន

មាត្រា ៣.- សេរីភាព ជាដំណើរអាចធ្វើអ្វីបានគ្រប់យ៉ាង កុំឱ្យតែប៉ះពាល់ឱ្យខូចសិទ្ធិអ្នកដទៃ ។ លក្ខខណ្ឌនៃការប្រើសេរីភាពមានត្រាទុកក្នុងច្បាប់ ។

អ្វីដែលច្បាប់មិនបង្គាប់ឱ្យធ្វើទេ ជនណាក៏ដោយមិនអាចត្រូវគេបង្ខំឱ្យធ្វើបានឡើយ ។

មាត្រា ៤.- នឹងចោទចាប់ ឬឃុំឃាំងជនណាមួយបាន លុះតែជននោះប្រព្រឹត្តបទដែលមានត្រាទុកក្នុងច្បាប់ ឯអ្នកចោទ-អ្នកចាប់ ឬអ្នកឃុំឃាំង ត្រូវប្រតិបត្តិតាមរបៀបដែលច្បាប់បានបញ្ញត្តទុក ។

នឹងឃុំឃាំងជនណាទុកបាន លុះតែមានចៅក្រមពិនិត្យការឃុំឃាំងនោះឃើញជាត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ហើយយល់ព្រមផង ដោយចង្អុលហេតុផលក្នុងរយៈវេលាដែលមានកំណត់ទុកក្នុងច្បាប់ ។

ទារុណកម្មឬការបង្ខំដែលឥតប្រយោជន៍ក្នុងខណៈចាប់ជនណាមួយ ការសង្កត់សង្កិនចិត្ត ឬការធ្វើបាបដល់រាងកាយចំពោះអ្នកជាប់ឃុំណាមួយ ការប្រព្រឹត្តដែលបណ្ដាលឱ្យធ្ងន់ថែមទៅលើទណ្ឌកម្ម ដែលតុលាការបានតម្រូវតាមច្បាប់ទៅលើអ្នកមានទោសណាមួយស្រេចហើយ នោះច្បាប់ហាមមិនឱ្យប្រព្រឹត្ត ហើយក្នុងបទទាំងនេះ អ្នកដៃដល់ អ្នកមេគំនិត ឬអ្នកសមគំនិតត្រូវទទួលខុសត្រូវផ្ទាល់ខ្លួន ។

មាត្រា ៥.- ដរាបណាតុលាការមិនទាន់ប្រកាសថាអ្នកត្រូវចោទមានទោសទេ ដរាបនោះ ត្រូវទុកអ្នកត្រូវចោទជាមនុស្សឥតទោស ។

ទណ្ឌកម្មដែលបំបាត់ឬបន្ថយសេរីភាពដល់អ្នកប្រព្រឹត្តខុស ត្រូវដាក់ដោយញ៉ាំងឱ្យកែខ្លួនបានល្អឡើងវិញ ។

មាត្រា ៦.- ខេមរជនមិនអាចត្រូវនិរទេសពីដែនខ្មែរបានឡើយ ។ ការហាមខេមរ-ជនមិនឱ្យនៅក្នុងកន្លែងណាមួយ ឬការបង្ខំឱ្យនៅក្នុងកន្លែងណាមួយ ត្រូវធ្វើតែក្នុងករណីដែល

មានបញ្ញត្តទុកក្នុងច្បាប់ ។

មាត្រា ៧.- កម្មសិទ្ធិឋិតនៅក្នុងការឃុំគ្រងនៃច្បាប់ ។ ដែលនឹងដកហូតកម្មសិទ្ធិអំពីជនណាមួយបាននោះក៏ដោយហេតុជាសាធារណៈប្រយោជន៍ក្នុងករណីដែលច្បាប់បានបញ្ញត្តទុក ហើយត្រូវឱ្យសោហ៊ុយជួសជុលជាមុន ដោយយុត្តិធម៌ ។

មាត្រា ៨.- សេរីភាពខាងជំនឿត្រូវបើកឱ្យមានដោយបរិបូរណ៍ ។ សេរីភាពក្នុងការប្រតិបត្តិខាងផ្លូវសាសនា ក៏ត្រូវបើកឱ្យមានដូច្នោះដែរបើនឹងបន្ថយខ្លះបាន តែត្រង់ណាដែលវៀរពុំបាន ដើម្បីកុំឱ្យខូចសេចក្តីស្ងប់រៀបរយដល់មហាជន ។

ព្រះពុទ្ធសាសនា ជាសាសនារបស់រដ្ឋ ។

មាត្រា ៩.- ខេមរជន មានសេរីភាពក្នុងការនិយាយ, សរសេរ, បោះពុម្ពនឹងការផ្សាយដល់មហាជន ។ ខេមរជនអាចសំដែងផ្សាយឬការពារមតិគ្រប់យ៉ាងតាមផ្លូវកាសែតក្តីតាមវិធីណាឯទៀតក្តី កុំឱ្យតែប្រើសិទ្ធិនេះដោយរំលោភ ហើយកុំឱ្យតែញុំាងឱ្យខូចសេចក្តីស្ងប់រៀបរយដល់មហាជន ។

មិនត្រូវបង្ខំ ឬបង្គាប់នរណាឱ្យសំដែងមតិថាដូច្នេះ ឬ ដូច្នោះបានឡើយ ។

មាត្រា ១០.- ខេមរជនទាំងពួង មានសិទ្ធិរួបរួមជាសមាគមដោយសេរី កុំឱ្យតែសមាគមនោះធ្វើឱ្យខូច ឬ ញុំាងឱ្យខូចសេរីភាពទាំងឡាយ ដែលរដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះធានាអះអាងឱ្យមាន ។

ត្រូវបើកឱ្យមានសេរីភាពក្នុងការប្រជុំផងដែរ ។

មាត្រា ១១.- ទីលំនៅមិនត្រូវនរណាចូលទៅរុករានបានឡើយ ។ នឹងចូលទៅក្នុង

លំនៅគេបាន តែក្នុងករណីដែលច្បាប់បានបញ្ញត្តទុក ហើយឱ្យត្រូវតាមរបៀបច្បាប់ផង។

មាត្រា ១២.- សំបុត្រដែលផ្ញើទៅមករកគ្នា មិនត្រូវនរណាបើកមើលបានឡើយ វៀរលែងតែមានច្បាប់អនុញ្ញាតដោយដាក់ស្ដែងជាបណ្ដោះអាសន្នឱ្យបើក ក្នុងវេលាដែលប្រយោជន៍យ៉ាងធំរបស់ប្រជាជាតិបង្គាប់ឱ្យធ្វើដោយខានពុំបាន។

មាត្រា ១៣.- ខេមរជនទាំងពួង ត្រូវទទួលតំណែងរាជកាបានដូចគ្នា។ ក្រៅអំពីគុណសម្បត្តិនឹងសមត្ថភាពរបស់សាមីខ្លួន គ្មានអ្វីជាហេតុបណ្ដាលឱ្យជននេះទទួលបាន ឱ្យជននោះទទួលពុំបានទេ។

មាត្រា ១៤.- ខេមរជននីមួយៗ មានសិទ្ធិចូលពាក្យប្ដឹងសុំទៅអ្នកកាន់អំណាចសាធារណៈបាន ដើម្បីនាំឱ្យមានការពិចារណាបញ្ហាទាំងឡាយ ដែលមានផលប្រយោជន៍ចំពោះបុគ្គល ឬ ដល់មហាជន។

មាត្រា ១៥.- ការប្រើសិទ្ធិទាំងឡាយដែលរដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះធានាអះអាង មិនត្រូវបង្អាក់បង្អានបានឡើយ ។ ប៉ុន្តែបើប្រជាជាតិត្រូវប្រកាសថានៅក្នុងភយន្តរាយ នោះសិទ្ធិដែលមានពណ៌នាក្នុងមាត្រា ៤-៩ (វគ្គទី ១) -១០ (វគ្គទី ២) និង ១២ អាចត្រូវបង្គាប់ឱ្យឈប់ប្រើសិនបានតាមកិរិតនឹងរបៀបដែលមានបញ្ញត្តទុកក្នុងច្បាប់។

ការបង្អាក់បង្អាននេះ មិនត្រូវឱ្យយូរលើសពីប្រាំមួយខែ ប៉ុន្តែនឹងបន្តជាថ្មីទៀត តាមរបៀបដដែលក៏បាន។

ជនណារលោភប្រើការបង្អាក់បង្អាននេះ ដើម្បីធ្វើតាមទំនើងចិត្តឱ្យខូចសិទ្ធិអ្នកដទៃ ខាងភោគទ្រព្យក្ដី ខាងផ្លូវចិត្តក្ដី ជននោះត្រូវទទួលខុសត្រូវក្នុងបទនេះ ដោយផ្ទាល់ខ្លួន។

ដល់ផុតពេលបង្អាក់បង្អាននេះហើយ ជនណាយល់ថាខ្លួនត្រូវគេធ្វើតាមទំនើងចិត្ត ឱ្យឈឺចាប់ដល់រាងកាយក្តី ឱ្យខូចខាតដល់ភោគទ្រព្យក្តី ជននោះអាចប្តឹងសាលាជំរះក្តី សុំឱ្យជួសជុលខាងផ្លូវចិត្ត ឬខាងធនធានបាន ។

មាត្រា ១៦.- ខេមរជននីមួយៗត្រូវឱ្យមានចិត្តស្មោះត្រង់ចំពោះព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ។ ត្រូវមានករណីយកិច្ច ប្រតិបត្តិច្បាប់ការពារប្រទេស ហើយជួយរដ្ឋាភិបាល ដោយបង់ពន្ធដារ និងដោយវិធីគ្រប់យ៉ាង ដែលមានបញ្ញត្តទុកក្នុងច្បាប់ ។

ចំពូក ៣
អំពីច្បាប់ នឹងអំណាច

មាត្រា ១៧.- ច្បាប់ជាសេចក្តីសំដែងឆន្ទៈរបស់ប្រជាជាតិ ។ ច្បាប់ត្រូវប្រើទៅលើជនទាំងអស់ បើទោះជាច្បាប់នោះរក្សាការពារក្តី ផ្តន្ទាទោសក្តី បង្ខិតបង្ខំក្តី ។

ច្បាប់ធានាអះអាងឱ្យខេមរជនទាំងពួង ប្រើសេរីភាពនឹងសិទ្ធិទាំងឡាយ ដូចមានរៀបរាប់នៅក្នុងចំពូកមុននេះ បើទោះជាដូចម្តេចក៏ដោយច្បាប់មិនអាចធ្វើឱ្យខូចសេរីភាពនឹងសិទ្ធិទាំងនោះបានឡើយ ។

មាត្រា ១៨.- ច្បាប់ធានាអះអាងឱ្យមនុស្សទាំងពួងមានសិទ្ធិឱ្យតុលាការទទួលជំនុំជំរះ ។ សេចក្តីខ្វះខាតធនធានមិនគ្រប់គ្រាន់ មិនអាចជាឧបសគ្គក្នុងការឱ្យតុលាការទទួលជំនុំជំរះបានឡើយ ។

មាត្រា១៩.- វៀរលែងតែមានបញ្ញត្តិពិសេសដោយជាក់ច្បាស់ក្នុងច្បាប់ ច្បាប់មិន

ត្រូវយកទៅប្រើលើអំពើដែលកន្លងទៅហើយ មុនពេលឱ្យប្រតិបត្តិតាមនោះទេ។

ប៉ុន្តែជនណាក៏ដោយ នឹងអាចត្រូវតុលាការជំនុំជំរះ នឹងដាក់ទណ្ឌកម្មបាន លុះតែជននោះ បានប្រព្រឹត្តបទល្មើសមានក្នុងច្បាប់ណាមួយ ដែលមានប្រកាសឱ្យប្រើហើយ ហើយដែលត្រូវប្រើមុនមានបទល្មើសនោះ។

មាត្រា ២០.- ច្បាប់ត្រូវប្រតិបត្តិតាម ÷

- នៅភ្នំពេញ កំណត់មួយថ្ងៃគត់ ក្រោយដែលបានចុះច្បាប់នោះក្នុងរាជកិច្ច។
- នៅទីឯទៀត គឺក្នុងដែនស្រុកនីមួយៗកំណត់ប្រាំថ្ងៃគត់ ក្រោយរាជកិច្ចដែលមានចុះច្បាប់នោះ ទៅដល់សាលាស្រុក។

ប៉ុន្តែ បើច្បាប់បានសំដែងថាជាការប្រញាប់ ច្បាប់នោះត្រូវប្រើភ្លាមៗ នៅក្រុងភ្នំពេញ ក្រោយដែលបានយកទៅបិទនៅសាលាក្រុង ហើយនៅក្នុងស្រុកនិមួយៗ ក្រោយដែលបានយកទៅបិទនៅសាលាស្រុក។

មាត្រា ២១.- អំណាចគ្រប់យ៉ាងមកពីព្រះមហាក្សត្រិយ៍។ អំណាចទាំងនោះ ត្រូវប្រើទៅតាមបទបញ្ញត្តិ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះ។

មាត្រា ២២.- រដ្ឋសភាជាអ្នកប្រើអំណាចនីតិបញ្ញត្តិ ក្នុងព្រះបរមនាមនៃព្រះមហាក្សត្រិយ៍។

អ្នកដែល សិទ្ធិផ្តើមគំនិតតែងច្បាប់នោះ គឺព្រះមហាក្សត្រិយ៍ គណៈរដ្ឋមន្ត្រី សមាជិកនៃរដ្ឋសភា នឹងសមាជិកនៃក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ។

មាត្រា ២៣.- គណៈរដ្ឋមន្ត្រីជាអ្នកប្រើអំណាចនីតិប្រតិបត្តិ ក្នុងព្រះបរមនាមនៃ

ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ។

មាត្រា ២៤.- សាលាជំរះក្តីគ្រប់ជាន់-គ្រប់ប៉ែក ជាអ្នកប្រើអំណាចតុលាការក្នុងព្រះបរមនាមនៃព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ។

ជំពូក ៤
អំពីព្រះមហាក្សត្រិយ៍

មាត្រា ២៥.- រាជសម្បត្តិប្រទេសកម្ពុជា ជាមតិករបស់ក្សត្រាទាំងឡាយ ដែលជាតំណពីព្រះបាទសម្តេចព្រះហរិរក្សរាមាធិបតីព្រះអង្គដួង ។

មាត្រា ២៦.- ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ទ្រង់នូវព្រះរាជអំណាចចាត់តាំងព្រះរជ្ជទាយាទ នឹងព្រះរាជអំណាចដកព្រះរជ្ជទាយាទពីតំណែងបាន ដោយបានទ្រង់ប្រជុំក្រុមប្រឹក្សារាជសម្បត្តិពិគ្រោះជាមុនហើយ ។

មាត្រា ២៧.- កាលបើរាជសម្បត្តិទំនេរ ប្រសិនបើព្រះមហាក្សត្រិយ៍ពុំបានចាត់តាំងព្រះរជ្ជទាយាទដូចខាងលើនេះទេ នោះក្រុមប្រឹក្សារាជសម្បត្តិ ចាត់តាំងព្រះមហា-ក្សត្រិយ៍អង្គថ្មី ដោយយកតាមមតិនៃភាគច្រើនក្នុងទីប្រជុំ បើមតិនៃទីប្រជុំចែកជាពីរភាគស្មើគ្នា នោះត្រូវយកតាមមតិនៃប្រធាន ។

មាត្រា ២៨.- ក្រុមប្រឹក្សារាជសម្បត្តិមានសមាជិកដូចតទៅនេះ ÷

- អធិបតីនៃក្រុមសង្គហព្រះរាជវង្សានុវង្ស

- ប្រធានរដ្ឋសភា
- នាយករដ្ឋមន្ត្រី,
- ព្រះសង្ឃនាយកទាំងពីរគណៈ ។

អធិបតីក្រុមសង្គហៈព្រះរាជវង្សានុវង្ស ជាប្រធាននៃក្រុមប្រឹក្សារាជសម្បត្តិ ។

មាត្រា ២៩.- នីតិភាពនៃព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ត្រូវកំណត់តាំងព្រះជន្មាយុដប់ប្រាំបី ព្រះវស្សា ។ បើប្រសិនជាព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ឋិតនៅក្នុងអនីតិភាព ឬ គ្មានសមត្ថភាពនឹងទ្រង់ប្រើព្រះរាជសិទ្ធិទេនោះ ព្រះរាជសិទ្ធិនោះត្រូវជាភារៈរបស់ព្រះរាជានុសិទ្ធមួយព្រះអង្គ ។

ក្រុមប្រឹក្សារាជសម្បត្តិ ជាអ្នកវិនិច្ឆ័យថា ព្រះមហាក្សត្រិយ៍គ្មានសមត្ថភាព ហើយបើមានករណីដូច្នោះ ក្រុមប្រឹក្សារាជសម្បត្តិ ត្រូវចាត់តាំងក្សត្រាមួយព្រះអង្គក្នុងព្រះរាជវង្សានុវង្ស ជាព្រះរាជានុសិទ្ធ ។

មាត្រា ៣០.- កាលបើរាជសម្បត្តិទំនេរ ហើយប្រសិនបើព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ពុំបានចាត់តាំងព្រះរាជទាយាទទេ ក្រុមប្រឹក្សារាជសម្បត្តិត្រូវតែប្រជុំក្នុងរវាងបីថ្ងៃ ក្រោយព្រឹត្តិការណ៍ដែលធ្វើឱ្យរាជសម្បត្តិទំនេរដើម្បីចាត់តាំងព្រះមហាក្សត្រិយ៍អង្គថ្មី ព្រមទាំងរាជានុសិទ្ធ បើព្រះមហាក្សត្រិយ៍អង្គថ្មី ឋិតនៅអនីតិភាព ។

ការប្រជុំក្រុមប្រឹក្សារាជសម្បត្តិ ត្រូវធ្វើដោយប្រធានអញ្ជើញ ឬ បើប្រធានមិនបានអញ្ជើញទេ ត្រូវប្រជុំនៅថ្ងៃទីបីនៃរយៈវេលា ដែលមានកំណត់ក្នុងវគ្គមុននេះ ។

បើត្រូវវិនិច្ឆ័យថា ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ក្នុងរាជសម្បត្តិគ្មានសមត្ថភាពនោះត្រូវប្រធានក្រុមប្រឹក្សារាជសម្បត្តិអញ្ជើញសមាជិកមកប្រជុំ ដោយតំរិះព្រះអង្គឯងក៏បាន ដោយសេចក្តី

សុំនៃសមាជិកយ៉ាងតិចត្រឹមពីរនាក់ក៏បាន ដើម្បីនឹងវិនិច្ឆ័យថាព្រះមហាក្សត្រិយ៍មានសមត្ថភាពឬទេ ហើយបើព្រះមហាក្សត្រិយ៍គ្មានសមត្ថភាពទេ ក្រុមប្រឹក្សារាជសម្បត្តិត្រូវចាត់តាំងព្រះរាជានុសិទ្ធមួយអង្គឡើង ។

មាត្រា ៣០ (ស្ទួន).- ដោយមានហេតុផលនៃវដ្តតម្រូវ ក្នុងករណីដែលកាលៈទេសៈពុំអាចឱ្យចាត់តាំងបាននូវព្រះមហាក្សត្រិយ៍អង្គថ្មី ក្រុមប្រឹក្សារាជសម្បត្តិ ក្នុងរយៈវេលាដដែល ដូចមានក្នុងមាត្រាខាងលើ ត្រូវចាត់ការចាត់តាំងក្រុមប្រឹក្សារាជានុសិទ្ធមួយ ដែលត្រូវបំពេញជាបណ្ដោះអាសន្ន នូវព្រះរាជបុព្វសិទ្ធិ ក្នុងល័ក្ខខ័ណ្ឌទាំងឡាយដូចមានកំណត់ក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះ ។

ក្រុមប្រឹក្សារាជានុសិទ្ធនេះ មានសមាជិកបីរូប ដែលប្រធានត្រូវជាសមាជិកមួយរូបនៃព្រះរាជវង្សានុវង្សជាការចាំបាច់ ។

ក្រុមប្រឹក្សារាជានុសិទ្ធ ចេញសេចក្ដីសំរេចទាំងឡាយ ដោយមតិជាឯកច្ឆន្ទ ហើយលើកិច្ចទាំងអស់ដែលត្រូវព្រះរាជាទ្រង់ឡាយព្រះហស្ថលេខានោះ ត្រូវសមាជិកទាំងអស់ចុះហត្ថលេខា ។

ក្រុមប្រឹក្សារាជសម្បត្តិ ត្រូវជ្រើសរើសដទៃទៀតនូវសមាជិកជំនួយពីររូប សំរាប់ជំនួសសមាជិកសាមីជនទាំងឡាយ នៅពេលពុំនៅ ឬ មានធុរៈ ។ ក្នុងករណីដែលប្រធានពុំនៅ ឬមានធុរៈ នោះត្រូវសមាជិកសាមីជនមួយរូប ដែលយកតាមរបៀបការតែងតាំង ជំនួសជាបណ្ដោះអាសន្ន ។ សមាជិកសាមីជននេះ ត្រូវសមាជិកជំនួយមួយរូបជំនួសជាបណ្ដោះអាសន្នក្នុងក្រុមប្រឹក្សា សមាជិកជំនួយនេះ ត្រូវយកតាមរបៀបការតែងតាំង ។

នៅដំបូងនីតិកាលនីមួយៗ ក្រុមប្រឹក្សារាជសម្បត្តិ ត្រូវសម្រេចអំពីការបន្ត ឬ អំពីការកែប្រែក្រុមប្រឹក្សារាជានុសិទ្ធ ប្រសិនបើដោយមានហេតុផលនៃរដ្ឋជាដរាបដែរ យល់ឃើញថា មិនអាចចាត់ការចាត់តាំងនូវព្រះមហាក្សត្រិយ៍អង្គថ្មីទេ។

ក៏ប៉ុន្តែ ក្នុងករណីដែលប្រធានសាមីជន ស្រាប់តែកាន់កាប់មុខតំណែងរបស់ខ្លួនឥតកើតជាស្ថាពរ នោះក្រុមប្រឹក្សារាជសម្បត្តិ ត្រូវចាត់ការដើម្បីជំនួសប្រធាននោះ ក្នុងបីថ្ងៃបន្ទាប់ពីព្រឹត្តិការណ៍មក។

មាត្រា ៣១.- (កែប្រែ) ក្នុងប្រាំបីថ្ងៃ តពីការផ្លាស់ប្ដូររជ្ជកាលមួយៗ រដ្ឋសភាត្រូវប្រជុំជាកាតព្វកិច្ច ដើម្បីទទួលតាមករណី នូវសច្ចាប្រណិធានរបស់ព្រះមហាក្សត្រិយ៍របស់រាជានុសិទ្ធ ឬ របស់ក្រុមប្រឹក្សារាជានុសិទ្ធ។

មាត្រា ៣២.- មុននឹងទទួលព្រះរាជអំណាច, ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ទ្រង់ថ្លែងសច្ចាប្រណិធានក្នុងទីប្រជុំរដ្ឋសភា មានជាសេចក្ដីដូចតទៅនេះ ÷

"ខ្ញុំតាំងសច្ចាថានឹងប្រព្រឹត្តតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និង ច្បាប់ទាំងឡាយនៃព្រះរាជអាណាចក្រ ហើយនឹងតាំងចិត្តធ្វើផលប្រយោជន៍ដល់រដ្ឋ និង ប្រជារាស្ត្រ "។

មាត្រា ៣៣. (កែប្រែ) រាជានុសិទ្ធនឹងចូលកាន់តំណែងបានតែនៅពេលបន្ទាប់ពីបានថ្លែងនៅក្នុងរដ្ឋសភា នូវសច្ចាប្រណិធាន ដូចមានកំណត់ក្នុងមាត្រាខាងលើ ដោយ បន្ថែមសេចក្ដីថា "... ហើយមានសេចក្ដីភក្ដីចំពោះព្រះមហាក្សត្រិយ៍"។

ក្រុមប្រឹក្សារាជានុសិទ្ធ នឹងចូលកាន់តំណែងបានតែនៅពេលបន្ទាប់ពីបានថ្លែងនៅក្នុងរដ្ឋសភា នូវសច្ចាប្រណិធាន ដូចមានកំណត់ក្នុងមាត្រាខាងលើ ដោយបន្ថែមសេចក្ដីថា : "... ហើយមានសេចក្ដីភក្ដីចំពោះព្រះរាជបល្ល័ង្ក"។

ប្រធាន ហើយនិង សមាជិកទាំងឡាយ នៃក្រុមប្រឹក្សារាជានុសិទ្ធ គ្មានសិទ្ធិទទួល បៀវត្សរ៍ ហើយនិងអ្វីដទៃទៀត ដូចជាអត្ថប្រយោជន៍ និង តាវកាលិកធម្មជាតិ ដែលថ្វាយ ចំពោះព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ព្រមទាំងនិវាសដ្ឋាននៅក្នុងព្រះបរមរាជវាំង។ ក៏ប៉ុន្តែ សមាជិក ទាំងនេះ ក្នុងករណីដ៏គួរអាចទទួលនូវតាវលិកធម្មជាតិ និង អំណាចពិសេស ដែលនឹងកំណត់ ដោយច្បាប់មួយ។

មាត្រា ៣៤.- ចាប់ផ្តើមតាំងពីវេលាដែលរាជសម្បត្តិទំនេររហូតដល់វេលាដែល ព្រះមហាក្សត្រិយ៍អង្គថ្មី ឬ ព្រះរាជានុសិទ្ធ ថ្លែងសច្ចាប្រណិធាន ក្នុងរវាងវេលានោះ ប្រធាន រដ្ឋសភា ប្រើអំណាចជាប្រមុខរបស់រដ្ឋស្នងព្រះអង្គ ដោយទទួលសេចក្តីខុសត្រូវលើខ្លួន។

ក្នុងពេលដែលព្រះមហាក្សត្រិយ៍ មិនបានគង់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ឬ ពុំអាចទ្រង់ ទទួលព្រះរាជភារៈបាន ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ទ្រង់ប្រគល់ព្រះរាជភារៈនោះទៅក្រុមប្រឹក្សាមួយ ក្រុមជាបណ្តោះអាសន្ន, ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ទ្រង់តាំងអធិបតី និង សមាជិកនៃក្រុមប្រឹក្សានោះ ដោយចាត់តាំងយកក្រៅពីសមាជិកនៃរដ្ឋាភិបាល។

មាត្រា ៣៥.- ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ទ្រង់ជាអគ្គប្រមុខនៃរដ្ឋ។ អង្គព្រះមហាក្សត្រិយ៍ជាទីគោរពសក្ការៈ នរណានឹងល្មើសពុំបាន។

មាត្រា ៣៦.- ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ទ្រង់ប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ទាំងឡាយ តាមមាត្រា ៨៣ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះ។

ក្នុងរយៈវេលាដែលមានកំណត់សម្រាប់ការប្រកាសឱ្យប្រើនេះ ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ អាចផ្ញើព្រះរាជសារ ទៅឱ្យរដ្ឋសភា និង ក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ ពិចារណាច្បាប់នោះ

ជាថ្មីទៀត ឯរដ្ឋសភា និង ក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ ត្រូវតែព្រមតាមព្រះរាជឱង្ការ ។

មាត្រា ៣៧.- (កែប្រែ) ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ទ្រង់ប្រាស្រ័យនឹងរដ្ឋសភា និង ក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ ហើយនិងសភាប្រជារាស្ត្រប្រចាំខេត្ត និង រាជធានី ដោយព្រះរាជសាសន៍ ។

ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ទ្រង់ត្រាស់បញ្ជាឱ្យវរជននានា ចូលទៅកាន់រដ្ឋសភា ក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ និង សភាប្រជារាស្ត្រប្រចាំខែត្រ និង រាជធានី ដើម្បីថ្លែងយោបល់ ឬថ្លែងការណ៍ដ៏សំខាន់ពិសេសជំរាបសភា និង ក្រុមខាងលើនេះ បានតាមសព្វព្រះរាជហឫទ័យ ។

មាត្រា ៣៨.- ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ទ្រង់ហៅប្រជុំរដ្ឋសភា តាមបទបញ្ញត្តិនៃមាត្រា ៥៩ និង ៦០ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះ ។ ព្រះអង្គទ្រង់នូវព្រះរាជសិទ្ធិរំលាយរដ្ឋសភាបាន តាមសេចក្ដីណែនាំនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ។ ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ទ្រង់រំលាយរដ្ឋសភាបានតែមួយដង ដោយហេតុដដែល ។ បើមានការរំលាយរដ្ឋសភាដូចខាងលើនេះ, ការជ្រើសតាំងជាថ្មីត្រូវឱ្យមានក្នុងរយៈវេលាពីរខែយ៉ាងយូរ ។

មាត្រា ៣៩.- ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ទ្រង់ជ្រើសយកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហើយទ្រង់តែងតាំងនាយករដ្ឋមន្ត្រី ព្រមទាំងរដ្ឋមន្ត្រី ដែលនាយកនោះក្រាបបង្គំទូលសុំឱ្យតាំង ។

មាត្រា៤០.- ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ទ្រង់នូវព្រះរាជសិទ្ធិជាអធិបតីទីប្រជុំគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ។ សេចក្ដីកត់ហេតុទាំងឡាយ នៃពេលប្រជុំគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ត្រូវនាំយកទៅក្រាបបង្គំថ្វាយព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ។

មាត្រា ៤១. - ព្រះរាជលិខិតទាំងពួង វៀរលែងតែព្រះរាជលិខិតណាដែលទាក់ទង

នឹងការខាងក្នុងព្រះបរមរាជវាំង ត្រូវឱ្យមាននាយករដ្ឋមន្ត្រី និងរដ្ឋមន្ត្រីមួយនាក់ ឬ ច្រើននាក់ចុះហត្ថលេខាទទួលព្រះបរមរាជឱង្ការ ។

មាត្រា ៤២.- ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ទ្រង់បង្កើត ព្រមទាំងទ្រង់ព្រះរាជទានឋានន្តរស័ក្តិខាងស៊ីវិល និង ទាហាន ។

ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ទ្រង់ជាអធិបតីធំបំផុត នៃក្រុមឥស្សរិយយស ហើយទ្រង់ព្រះរាជទានគ្រឿងឥស្សរិយាភរណ៍ ។

មាត្រា ៤៣.- ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ទ្រង់តែងតាំងចៅក្រមទាំងឡាយ តាមសេចក្ដីសុំរបស់ក្រុមប្រឹក្សាជាន់ខ្ពស់នៃតុលាការ ។

មាត្រា ៤៤.- ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ទ្រង់នូវព្រះរាជសិទ្ធិលើកលែងទោស និង បន្ធូរទោស ។

មាត្រា ៤៥.- ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ទ្រង់ជាអគ្គសេនាប្រមុខលើកំឡាំងទាហានទាំងឡាយ នៃព្រះរាជអាណាចក្រ ។

មាត្រា ៤៦.- (កែប្រែ) ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ទ្រង់ឡាយព្រះហស្ថលេខា ក្នុងសន្ធិសញ្ញា ឬ អនុសញ្ញាទាំងឡាយ ដែលធ្វើជាមួយនឹងបរទេសនានា ហើយទ្រង់ព្រះរាជទានសច្ចាប័ន ដល់សន្ធិសញ្ញា និង អនុញ្ញាទាំងនោះ ដោយអាស្រ័យការអនុម័តិ នៃរដ្ឋសភា ។

មាត្រា ៤៧.- (ថ្មី) ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ទ្រង់ចាត់តាំងឯកអគ្គរាជទូត និង ប្រេសិត-វិសាមញ្ញ ខាងបរទេស ត្រូវបរទេសតែងតាំងឱ្យមកនៅប្របព្រះអង្គ ។

មាត្រា ៤៨. - (មាត្រា ៤៧ ចាស់) ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ទ្រង់នូវព្រះរាជសិទ្ធិរំលែក

ព្រះរាជអំណាច ក្នុងការព្រះរាជទានឋានន្តរស័ក្តិខាងស៊ីវិល និង ទាហាន ហើយក្នុងការចុះព្រះរាជហត្ថលេខា ក្នុងលិខិតទាំងឡាយ ។

ជំពូក ៥
អំពីរដ្ឋសភា

មាត្រា ៤៩.-（មាត្រា ៤៨ ចាស់） អ្នកដែលមានសិទ្ធិជ្រើសតាំងអ្នកតំណាងរាស្ត្រ គឺពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទអាយុ ២០ ឆ្នាំបរិបូណ៌ឡើងទៅ, វៀរលែងតែជននោះ ប្រាសចាកសិទ្ធិពលរដ្ឋ ហើយត្រូវប្រកបដោយលក្ខណសម្បត្តិ តាមច្បាប់ស្តីអំពីការជ្រើសតាំងអ្នកតំណាង-រាស្ត្រ ។

ទាហានក្នុងតំណែង គ្មានសិទ្ធិជ្រើសតាំងអ្នកតំណាងរាស្ត្រ ហើយគ្មានទាំងសិទ្ធិឈរឈ្មោះឱ្យគេជ្រើសតាំងខ្លួន ជាអ្នកតំណាងរាស្ត្រទៀតផង ។

បព្វជិត គ្មានសិទ្ធិដូចខាងលើនេះដែរ ព្រោះទើសទាស់នឹងធម៌វិន័យ ។

មាត្រា ៥០.-（មាត្រា ៤៩ ចាស់） អ្នកដែលមានសិទ្ធិឈរឈ្មោះឱ្យគេជ្រើសតាំងជាអ្នកតំណាងរាស្ត្របាននោះ គឺពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទដែលមានសិទ្ធិជ្រើសតាំងអ្នកតំណាង-រាស្ត្រទាំងឡាយមានអាយុយ៉ាងតិច ២៥ ឆ្នាំ។ អំពីអ្នកដែលគ្មានសិទ្ធិឈរឈ្មោះឱ្យគេជ្រើសខ្លួនជាអ្នកតំណាងរាស្ត្រនោះ នឹងមានសម្តែងក្នុងច្បាប់បោះឆ្នោត ។

ជនមួយនាក់ នឹងធ្វើជាអ្នករាជការកាន់កាប់តំណែងផង ហើយធ្វើជាអ្នកតំណាង-រាស្ត្រផងពុំបាន ។

មាត្រា ៥១.- (មាត្រា ៥០ ចាស់) អ្នកតំណាងរាស្ត្រ នៅក្នុងតំណែងត្រឹម ៤ ឆ្នាំ ដោយបានទទួលជ្រើសតាមវិធីបោះឆ្នោតសាកលដោយចំពោះ ។

រដ្ឋសភាក្នុងមួយលើក១ អស់អំណាចនៅវេលាដែលរដ្ឋសភាលើកថ្មីចូលទទួលការ ។ ក្នុងវេលាដែលផុតនីតិកាលនីមួយ១ បើមានហេតុបណ្តាលមិនឱ្យមានការជ្រើសតាំងជាថ្មីទៀតបានទេ ព្រះមហាក្សត្រិយ៍អាចបន្តនីតិកាលឱ្យវែងទៅបានម្តងមួយឆ្នាំ ។

បើកាលណាមានអ្នកតំណាងរាស្ត្រ ទទួលអនិច្ចកម្ម, លាលែងឬត្រូវបណ្តេញ នោះត្រូវជ្រើសតាំងជំនួសឡើងតាមបញ្ញត្តិច្បាប់ ស្តីអំពីការជ្រើសតាំងអ្នកតំណាងរាស្ត្រ ។

លុះកណាតែមានពលរដ្ឋភាគច្រើនដោយដាច់ខាតក្នុងមណ្ឌលណាមួយ បានថ្វាយពាក្យដល់ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ សុំឱ្យបញ្ឈប់តំណាងខ្លួនពីរដ្ឋសភា នោះត្រូវឱ្យគាត់តែងរើសតំណាងបំពេញរូបឡើងវិញ បើការអង្កេតនៃរដ្ឋាភិបាល និង តំណាងរាស្ត្រ ៤ រូប ដែលចាត់ពីរដ្ឋសភាបានចង្អុលឱ្យឃើញច្បាស់ប្រាកដថា ពាក្យដែលសុំបញ្ឈប់តំណាងរាស្ត្រនោះពិតជារបស់ពលរដ្ឋដែលមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតក្នុងមណ្ឌលនោះ មានចំនួនគ្រប់គ្រាន់ពេញបរិបូណ៌មែនហើយ ។

មាត្រា ៥២. - (មាត្រា ៥១ ចាស់) មុននឹងចាប់ផ្តើមធ្វើការ រដ្ឋសភាត្រូវពិនិត្យដោយខានពុំបាន នូវការតាំងសមាជិកដែលគួរតាំង ឱ្យបានជាអ្នកតំណាងរាស្ត្រពេញទី ។

មាត្រា ៥៣.- (មាត្រា ៥២ ចាស់) នៅពេលដំបូងនៃនីតិកាលនីមួយ១ ហើយមុននឹងចូលកាន់តំណែង សមាជិកនៃរដ្ឋសភាដែលបានទទួលតាំងជាអ្នកតំណាងរាស្ត្រពេញទីហើយតាំងសច្ចាប្រណិធានក្នុងទីប្រជុំ ចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ជាសេចក្តីដូចតទៅនេះ ÷

" ខ្ញុំសូមតាំងសច្ចាថា មានចិត្តស្មោះត្រង់ ចំពោះព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ហើយនឹងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ

ហើយថានឹងខំប្រឹងធ្វើការដោយពេញកម្លាំង ដើម្បីជាផលប្រយោជន៍ដល់ប្រទេសជាតិ ”។

អ្នកតំណាងរាស្ត្រណា ដែលគេជ្រើសតាំងក្នុងរយៈវេលានីតិកាល ហើយដែលរដ្ឋសភាបានតាំងជាអ្នកតំណាងរាស្ត្រពេញទីហើយ ត្រូវតាំងសច្ចាប្រណិធាន ចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ក្នុងឱកាសព្រះរាជពិធីចំរើនព្រះជន្មវស្សា (តាំងតុ) ដែលតបន្ទាប់ពីពេលនោះ មួយអន្លើនឹងអ្នករាជការទាំងឡាយ។

មាត្រា ៥៤.- (មាត្រា ៥៣ ចាស់) សមាជិកទាំងឡាយនៃរដ្ឋសភា ជាអ្នកតំណាងរបស់ប្រជាជាតិខ្មែរទាំងមូល ពុំមែនត្រឹមតែជាអ្នកតំណាងរបស់ជនដែលជ្រើសតាំងខ្លួនប៉ុណ្ណោះទេ។ អ្នកតំណាងរាស្ត្រ មិនត្រូវជំពាក់ទាក់ទិន ដោយអាណត្តិដាច់ខាតណាមួយឡើយ។

មាត្រា ៥៥.- (មាត្រា ៥៤ ចាស់) អ្នកតំណាងរាស្ត្រ មិនអាចត្រូវគេចោទប្រកាន់រកខ្លួន ចាប់ខ្លួនឃុំឃាំង ឬ ជំនុំជំរះ ដោយហេតុថា អ្នកតំណាងរាស្ត្រនោះ បានសំដែងយោបល់ ឬ បញ្ចេញមតិថា ដូច្នេះ ដូច្នោះក្នុងក្រសួងរបស់ខ្លួនឡើយ។

សេចក្តីខាងលើនេះ ជាអភ័យឯកសិទ្ធិរបស់សមាជិករដ្ឋសភា។

មាត្រា ៥៦.- (មាត្រា ៥៥ ចាស់) នៅវេលាដែលឋិតក្នុងសមាជិកភាព ហើយវៀរលែងតែបានប្រព្រឹត្តបទល្មើស ដែលគេបានទាន់ឃើញជាក់ស្តែង, អ្នកតំណាងរាស្ត្រ បើនឹងត្រូវគេចោទប្រកាន់ ឬ ចាប់ខ្លួនបានដោយបទឧក្រិដ្ឋ ឬ មជ្ឈិមនោះ លុះត្រាតែមានអនុញ្ញាតពីរដ្ឋសភាជាមុនសិន។ ការឃុំឃាំង ឬ ការចោទប្រកាន់អ្នកតំណាងរាស្ត្រណាមួយ ត្រូវបង្អង់សិន បើរដ្ឋសភាបញ្ចេញមតិសុំដោយមានភាគច្រើនដល់បួនក្នុងប្រាំ (៤/៥) នៃចំនួនសមាជិក។

មាត្រា ៥៧.- (មាត្រា ៥៦ ចាស់) នៅវេលាដែលឋិតក្នុងតំណែង បើអ្នកតំណាងរាស្ត្រណាមួយត្រូវទណ្ឌកម្ម ដែលនាំឱ្យបុគ្គលឈរឈ្មោះជាបេក្ខជនពុំបាន អ្នកតំណាងរាស្ត្រនោះ ធ្លាក់

ចាកសមាជិកភាពរដ្ឋសភា។

ការទំលាក់ចាកសមាជិកភាពនេះ គឺរដ្ឋសភាជាអ្នកវិនិច្ឆ័យ។

មាត្រា ៥៨.-（មាត្រា ៥៧ ចាស់）អ្នកតំណាងរាស្ត្រ ត្រូវទទួលប្រាក់បំណាច់មានកំណត់ដោយប្រៀបស្មើ ទៅនឹងប្រាក់បៀវត្សនៃអ្នករាជការថ្នាក់ណាមួយ នៃក្របខណ្ឌជាន់ខ្ពស់។

មាត្រា ៥៩.-（មាត្រា ៥៨ ចាស់）រដ្ឋសភា មានសម័យប្រជុំសាមញ្ញយ៉ាងតិច ពីរលើកក្នុងមួយឆ្នាំ។ សម័យប្រជុំនីមួយៗ មានកំណត់យ៉ាងតិចបីខែ។

ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ទ្រង់ត្រាស់ហៅរដ្ឋសភាប្រជុំជាសម័យប្រជុំសាមញ្ញ។

មាត្រា ៦០.-（មាត្រា ៥៩ ចាស់）ក្រុមអភិបាលរដ្ឋសភា ជាអ្នកហៅសមាជិកប្រជុំជាសម័យប្រជុំវិសាមញ្ញ ដោយបានទទួលព្រះរាជបញ្ជាក្តី ដោយសេចក្តីណែនាំនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រីក្តី, ឬដោយសេចក្តីសុំរបស់ភាគមួយក្នុងបី（១/៣）យ៉ាងតិចនៃចំនួនអ្នកតំណាងរាស្ត្រទាំងពួងក្តី។

របៀបវារៈនៃសម័យប្រជុំវិសាមញ្ញនេះ ត្រូវផ្សាយដល់មហាជនព្រមជាមួយនឹងថ្ងៃណាត់ប្រជុំ។

មាត្រា ៦១.-（មាត្រា ៦០ ចាស់）រដ្ឋសភា ប្រជុំក្នុងរាជធានីព្រះរាជអាណាចក្រក្នុងមន្ទីរមួយ ដែលបានរៀបចំប្រចាំការ វៀរលែងតែមានបញ្ជាក់ជាពិសេសក្នុងសំបុត្រហៅប្រជុំដោយមានហេតុផ្សេងៗ។

មាត្រា ៦២.-（មាត្រា ៦១ ចាស់）វៀរលែងតែក្នុងករណី ដែលមាត្រាទាំងឡាយមុននេះបានបញ្ញត្តទុក, ការប្រជុំនៃរដ្ឋសភា ក្រៅពីកន្លែងដែលមានកំណត់ និង ក្រៅវេលាត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ ទុកជាខុសនឹងច្បាប់ ហើយអសារសូន្យទៅឯង។

មាត្រា ៦៣.-（មាត្រា ៦២ ចាស់）ក្នុងពេលបើកសម័យប្រជុំម្តងៗ ព្រះមហាក្សត្រិយ៍

ទ្រង់អានព្រះរាជសារកាន់រដ្ឋសភាដោយព្រះអង្គឯង ឬ ដោយអ្នកតំណាងព្រះអង្គ ។

មាត្រា ៦៤.- (មាត្រា ៦៣ ចាស់) រដ្ឋសភា តាំងបទបញ្ជាមួយសម្រាប់ប្រើការ ។

មាត្រា ៦៥.- (មាត្រា ៦៤ ចាស់) មានតែរដ្ឋសភាប៉ុណ្ណោះទេដែលមានសិទ្ធិបញ្ចេញមតិតាំងច្បាប់ ។ សិទ្ធិនេះ រដ្ឋសភាមិនអាចប្រគល់ឱ្យទៅនរណាបានឡើយ ។

មាត្រា ៦៦.- (មាត្រា ៦៥ ចាស់) ការលុបលាងទោសត្រូវឱ្យមានច្បាប់មួយសំរេចទើបបាន ។

មាត្រា ៦៧.- (មាត្រា ៦៦ ចាស់) ថវិការបស់ជាតិ ត្រូវរដ្ឋសភាអនុម័តទើបប្រើប្រាស់បាន ឯបញ្ជីស្រង់ប្រាក់ចំណូលចំណាយផ្តាច់ឆ្នាំក៏ត្រូវឱ្យរដ្ឋសភាយល់ព្រមផងដែរ ក្រោយដែលសភាប្រជារាស្ត្រប្រចាំខេត្ត និង រាជធានី បានពិនិត្យហើយជូនយោបល់មករដ្ឋសភា ។

កិច្ចចងការប្រាក់របស់ជាតិ ក៏ត្រូវទទួលអនុម័តិអំពីរដ្ឋសភាដែរ ក្រោយដែលសភាខាងលើនេះ បានពិនិត្យហើយជូនយោបល់ផង ។

ប៉ុន្តែការផ្តើមគំនិតកំណត់ចំនួនប្រាក់ចំណាយ សំរាប់បៀវត្តអ្នករាជការ ជាភារៈតែលើរដ្ឋាភិបាល ។ មួយទៀត រដ្ឋសភា គ្មានសិទ្ធិជជែកពីចំនួនប្រាក់កំណត់ទុកក្នុងថវិការបស់ជាតិ ដែលសំរាប់បញ្ចូលជាអំណោយទៅក្នុងថវិការាជសម្បត្តិទេ ។

មាត្រា ៦៨.- (ថ្មី) បើជាមានសមាជិកចំនួនពាក់កណ្តាលយ៉ាងតិចបានស្នើសុំ នោះរដ្ឋសភាអាចនឹងអញ្ជើញវរជនណាមួយឱ្យមកបំភ្លឺ ដោយយោបល់អំពីបញ្ហាសំខាន់ពិសេសណាមួយបាន ។

មាត្រា ៦៩.- (ថ្មី)(លុបដោយព្រះរាជក្រមលេខ ១៦៦ ប.រ. ចុះថ្ងៃទី ១៣/១/៦៤) រដ្ឋសភា ត្រូវមានភារៈជួយសំអាតការរាជការដោយប្រតិបត្តិតាមបញ្ញត្តិចំពូក ៧ ។

បើមានសេចក្តីស្នើសុំពីសភាប្រជារាស្ត្រ ឬ ពីសមាជិករដ្ឋសភាចំនួនភាគមួយក្នុងបួននោះ រដ្ឋសភា អាចទទួលចាត់ចែងជំរះនូវរឿងមន្ត្រីណាមួយ ដែលបានប្រព្រឹត្តខុសក្នុងមុខក្រសួង បណ្តាលជាហេតុនាំឱ្យខូចប្រយោជន៍ដល់ជាតិ ។

មាត្រា ៧០.- (ថ្មី) (លុបដោយព្រះរាជក្រមលេខ ១៦៦ ប.រ. ចុះថ្ងៃទី ១៣/១/៦៤) រដ្ឋសភា អាចនឹងសម្រេចទណ្ឌកម្មដែលតម្រូវឱ្យរដ្ឋាភិបាលផ្តន្ទាដល់មន្ត្រីដែលមានរឿងនោះ បើបានបញ្ចេញមតិដោយភាគច្រើនជាដាច់ខាត ។ សេចក្តីសម្រេចនៃរដ្ឋសភានេះ នឹងទុកជាស្រេចបាន លុះណាតែក្រុមប្រឹក្សារាជអាណាចក្រ អនុម័តិយល់ស្របតាមរដ្ឋសភា ដោយភាគច្រើនជាដាច់ខាត នៃចំនួនសមាជិក ។

មាត្រា ៧១.- (មាត្រា ៦៧ ចាស់) ការពិភាក្សានៃរដ្ឋសភា នឹងយកជាការបាន លុះត្រាតែមានភាគពីរក្នុងបី (២/៣) នៃចំនួនសមាជិករដ្ឋសភាមកប្រជុំ ។

មាត្រា ៧២.- (មាត្រា ៦៨ ចាស់) ការពិភាក្សានៃរដ្ឋសភាជាការបើកចំហដល់មហាជន, ប៉ុន្តែ បើមានសេចក្តីសុំអំពីរដ្ឋាភិបាលក្តី អំពីប្រធានរដ្ឋសភាក្តី អំពីសមាជិកយ៉ាងតិចប្រាំនាក់ក្តី រដ្ឋសភាអាចបញ្ចេញមតិឱ្យប្រជុំជាសម្ងាត់បាន ។

ពាក្យរាយការណ៍ នៃការពិភាក្សាក្នុងពេលប្រជុំចំហ ត្រូវចុះក្នុងរាជកិច្ច ។

មាត្រា ៧៣.- (មាត្រា ៦៩ ចាស់) ក្នុងរយៈវេលាដប់ប្រាំបីខែ បើរដ្ឋាភិបាលរលំពីរដងដូចមានលក្ខខណ្ឌដែលបានកំណត់ទុកក្នុងមាត្រា ១០១ និង ១០២ ខាងក្រោយនេះ, គណៈរដ្ឋមន្ត្រីអាចប្រជុំសម្រេចឱ្យរំលាយរដ្ឋសភាបាន ក្រោយដែលបានទទួលសេចក្តីយល់អំពីប្រធានរដ្ឋសភា ។ ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ក៏ទ្រង់ប្រកាសរំលាយរដ្ឋសភា តាមសេចក្តីសម្រេចនោះ ។

បទបញ្ញត្តិដែលមានក្នុងវគ្គខាងលើនេះ នឹងយកមកប្រើបាន លុះត្រាតែរយៈវេលាដប់ប្រាំបីខែដំបូងនៃនីតិកាលបានកន្លងផុតទៅហើយ ។

ជំពូក ៦
អំពីក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ

មាត្រា ៧៤.- (មាត្រា ៧០ ចាស់) ក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ មានសមាជិកដែលត្រូវចាត់តាំងខ្លះ និង សមាជិកដែលត្រូវជ្រើសតាំងដោយបោះឆ្នោតអសាកលខ្លះ ។ សមាជិកទាំងនោះត្រូវមានអាយុ ៤០ ឆ្នាំយ៉ាងតិច ។

ជនមួយនាក់ នឹងធ្វើជាទីប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រផង ហើយធ្វើជាអ្នកតំណាងរាស្ត្រផងពុំបាន ។

មាត្រា ៧៥.- (មាត្រា ៧១ ចាស់) សមាជិកដែលត្រូវចាត់តាំងមានចំនួនពីររូប ។ ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ទ្រង់ចាត់តាំងក្នុងបណ្តាព្រះរាជវង្សានុវង្ស ។

មាត្រា ៧៦.- (មាត្រា ៧២ ចាស់) សមាជិកពីររូប ត្រូវរដ្ឋសភាជ្រើសតាំងតាមភាគច្រើនដោយប្រៀប យកក្រៅពីអ្នកតំណាងរាស្ត្រ ។

មាត្រា ៧៧.- (ថ្មី) (មាត្រា ៧៣ ចាស់កែប្រែ) ត្រូវជ្រើសតាំងដោយបោះឆ្នោតអសាកល មិនចំពោះ នូវសមាជិកដប់ (១០) រូបជាអតិបរមា, រូបនីមួយៗ ជាអ្នកតំណាងភូមិភាគមួយ ឬ ក្រុងភ្នំពេញ ។

ចំនួននៃភូមិភាគ ព្រមទាំងលក្ខខណ្ឌនៃការបោះឆ្នោតនេះ ត្រូវកំណត់ដោយច្បាប់មួយ ។

មាត្រា ៧៨.- (ថ្មី) (មាត្រា ៧៤ ចាស់កែប្រែ) សមាជិកដប់រូប ជាអតិបរមា ជាអ្នកតំណាងវិជ្ជាជីវៈផ្សេងៗ ត្រូវជ្រើសតាំងដោយបោះឆ្នោតចំពោះ ។

លក្ខខណ្ឌពីការបោះឆ្នោតនេះ នឹងត្រូវសម្រេចតាមអត្ថបទច្បាប់ ។

ឯអ្នកតំណាងអ្នករាជការបួនរូប ក៏ត្រូវសម្រេចតាមន័យនេះដែរ ។

មាត្រា ៧៩.- (មាត្រា ៧៥ ចាស់) ការរៀបចំនៃក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ, បែបផែន និង លក្ខខណ្ឌនៃការចាត់តាំង និង ការជ្រើសតាំងសមាជិកក្រុមនេះ នឹងមានកំណត់ទុកក្នុងច្បាប់ពិសេសមួយ ។

មាត្រា ៨០.- (មាត្រា ៧៦ ចាស់) អាណត្តិនៃទីប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រមានកំណត់បួនឆ្នាំ ។

ក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ ត្រូវហៅប្រជុំ ហើយត្រូវប្រជុំក្នុងពេលជាមួយគ្នានឹងរដ្ឋសភា ។

មាត្រា ៨១.- (មាត្រា ៧៧ ចាស់កែប្រែ) មាត្រា ៤៩ (វគ្គទី ២) ៥០ (វគ្គទី២) ៥១ (វគ្គទី ២ និង ទី ៣) ៥២-៥៣-៥៥-៥៦-៥៧-៥៨-៥៩-៦១-៦៤-៦៨-៧១ និង ៧២ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញត្រូវយកមកប្រើសំរាប់ក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រផង ។

លុះតែណាតែ មានអ្នកបោះឆ្នោតឱ្យខ្លួនភាគច្រើនដោយដាច់ខាតដែលមានឈ្មោះក្នុងបញ្ជី កាលក្នុងពេលបោះឆ្នោតនោះ បានថ្វាយពាក្យដល់ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ សុំឱ្យបញ្ឈប់តំណាងខ្លួនពីក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ នោះត្រូវឱ្យគាត់តែងរើសតំណាងបំពេញរូបនេះឡើងវិញ បើការអង្កេតនៃរដ្ឋាភិបាល និង សមាជិក ៤ រូបនៃក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណា-

ចក្រដែលអង្គការនេះចាត់ទៅ បានចង្អុលឱ្យឃើញច្បាស់ប្រាកដថាពាក្យសុំបញ្ឈប់តំណាងនោះ សមហេតុផលពីអ្នកបោះឆ្នោត មានចំនួនគ្រប់គ្រាន់ពេញបរិបូរណ៍មែនហើយ ។

មាត្រា ៨២.- (ថ្មី)(លុបដោយព្រះរាជក្រមលេខ ១៦៦ ប.រ. ចុះថ្ងៃទី ១៣-១-៦៤) ក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ ត្រូវមានភារៈជួយសំអាតការរាជការ ដោយប្រតិបត្តិតាមបញ្ញត្តិចំពូក ៧ ដែលចែងអំពីសភាប្រជារាស្ត្រប្រចាំខេត្ត និង រាជធានី និង តាមបញ្ញត្តិមាត្រា ៦៩ និង ៧០ ដែលចែងអំពីអំណាចនៃរដ្ឋសភា ។

មាត្រា ៨៣.- (មាត្រា ៧៨ ចាស់) ក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រពិនិត្យ ហើយឱ្យយោបល់ អំពីសេចក្តីព្រាង និង សេចក្តីស្នើច្បាប់ ដែលរដ្ឋសភាបានបញ្ចេញមតិយល់ព្រមមួយលើកដំបូងរួចហើយ ព្រមទាំង អំពីបញ្ហាទាំងពួង ដែលរដ្ឋាភិបាលបានដាក់ឱ្យពិនិត្យ ។

អំពីសេចក្តីព្រាង និង សេចក្តីស្នើច្បាប់ ហើយនឹង អំពីច្បាប់ថវិកាក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ ត្រូវឱ្យយោបល់ក្នុងកំណត់មួយខែយ៉ាងយូរ ។ បើជាការប្រញាប់ កំណត់វេលានោះ ត្រូវបន្ថយមកនៅត្រឹមតែប្រាំថ្ងៃ ។

បើក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ បានឱ្យយោបល់យល់ព្រម ឬ ពុំបានឱ្យយោបល់សោះ ក្នុងវេលាដែលមានកំណត់ទុកហើយនោះទេ ច្បាប់ដែលរដ្ឋសភាបានបញ្ចេញមតិយល់ព្រមហើយនោះ ត្រូវប្រកាសឱ្យប្រើក្នុងកំណត់ដប់ថ្ងៃ, បើជាការប្រញាប់ កំណត់វេលានោះ ត្រូវបន្ថយមកនៅត្រឹមតែពីរថ្ងៃ ។

បើក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ សុំឱ្យកែសម្រួលសេចក្តីព្រាង ឬ សេចក្តីស្នើច្បាប់នោះ រដ្ឋសភាត្រូវយកមកពិចារណាភ្លាម ជាលើកទី២ ។ រដ្ឋសភា ត្រូវសំរេចតែត្រង់បទឯណា

ដែលក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ សុំឱ្យកែសម្រួល ដោយបដិសេធចោលទាំងមូល ឬ ទុកយកជាការខ្លះ ។

ការដែលបង្វិលទៅបង្វិលមករវាងសភាទាំងពីរនេះ ត្រូវធ្វើតែក្នុងកំណត់មួយខែ (កំណត់នេះ ត្រូវបន្ថយមកត្រឹមដប់ប្រាំថ្ងៃ បើថាត្រូវពិនិត្យសម្រេចពីច្បាប់ថវិកាជាតិ និង ច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុ ហើយមកត្រឹមតែពីរថ្ងៃ បើជាការប្រញាប់) ។

បើរដ្ឋសភា ទុកឱ្យហួសកំណត់ ឬ ពន្យារពេល ដែលកំណត់ទុកសំរាប់ពិនិត្យនោះ, កំណត់ដែលលក្ខខ័ណ្ឌ ជាគោលសំរាប់សភាទាំងពីរនោះ ត្រូវបន្ថែមឱ្យស្មើគ្នាដែរ ។

បើក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ បដិសេធសេចក្តីព្រាង ឬ សេចក្តីស្នើច្បាប់នោះជាអសារបង់, រដ្ឋសភា មិនអាចនឹងយកមកពិចារណាជាលើកទី២ បានមុនកំណត់ ពេលពីរខែទេ (កំណត់នេះ ត្រូវបន្ថយមកត្រឹមមួយខែ បើពិនិត្យពីច្បាប់ថវិកាជាតិ និង ច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុ ហើយមកត្រឹមតែបួនថ្ងៃបើជាការប្រញាប់) ។

ការពិនិត្យសេចក្តីព្រាងច្បាប់ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់ជាលើកទី២នេះ រដ្ឋសភាត្រូវបញ្ចេញមតិ ដោយវិធីបោះឆ្នោតចំហ យកតាមភាគច្រើនដោយដាច់ខាត នៃសមាជិករដ្ឋសភា។ សេចក្តីព្រាង ឬ សេចក្តីស្នើច្បាប់ ណាដែលបានធ្វើសម្រេចដូចខាងលើនេះហើយ ត្រូវប្រកាសឱ្យប្រើក្នុងកំណត់ដប់ថ្ងៃ។ ឯកំណត់នេះ នឹងបន្ថយមកត្រឹមតែពីរថ្ងៃ បើជាការប្រញាប់ ។

ជំពូក ៧
អំពីសភាប្រជារាស្ត្រប្រចាំខេត្ត និង ប្រចាំរាជធានី

(ព្រះរាជក្រមលេខ ១៨១-ប.រ ចុះថ្ងៃទី ៣១-៣-៦៤ ស្ដីអំពីការផ្អាកបណ្ដោះអាសន្ន នូវការប្រព្រឹត្តិទៅនៃសភាប្រជារាស្ត្រប្រចាំខេត្ត និង ប្រចាំរាជធានី)

មាត្រា ៨៤.- (ថ្មី) ត្រូវបង្កើតឱ្យមានសភាប្រជារាស្ត្រមួយនៅគ្រប់ទីប្រជុំខេត្តនីមួយៗ ឬ ជាតំណាងសង្កាត់ក្នុងរាជធានី។

ឯសមាជិកនៃសភានេះ ត្រូវជ្រើសតាំងតាមវិធីបោះឆ្នោតសាកល ដោយចំពោះ។ អ្នកដែលមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតនោះ គឺពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទ ដែលមានអាយុយ៉ាងតិចម្ភៃឆ្នាំបរិបូណ៌ ហើយមានទីលំនៅ នៅក្នុងស្រុក ឬ នៅក្នុងសង្កាត់នោះ។

សភាទាំងនេះ ត្រូវប្រជុំនៅទីប្រជុំខេត្ត ឬ នៅរាជធានី ក្នុងមន្ទីរមួយដែលបានរៀបចំប្រចាំការ, ឯលក្ខខណ្ឌទីប្រជុំ ដូចមានត្រាទុកក្នុងមាត្រា ៦១។

មាត្រា ៨៥.- (កែប្រែ) អ្នកដែលមានសិទ្ធិឈរឈ្មោះជាបេក្ខជនឱ្យគេបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងជាសមាជិកសភាប្រជារាស្ត្របាននោះ គឺពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទ ដែលមានអាយុយ៉ាងតិចម្ភៃប្រាំឆ្នាំបរិបូណ៌ឡើងទៅ។

សមាជិកសភាប្រជារាស្ត្រ ត្រូវជ្រើសតាំងសម្រាប់ពីរឆ្នាំ។ កំណត់ពេលនេះ នឹងបដិសេធចោលមុនបាន ដោយប្រតិបត្តិតាមលក្ខខណ្ឌនៃមាត្រា ៥១។

មាត្រា ៨៦.- (ថ្មី) សមាជិកនៃសភាប្រជារាស្ត្រប្រចាំខេត្ត និងរាជធានី ត្រូវបំពេញលក្ខណសម្បត្តិ ដូចដំណាងរាស្ត្ររដ្ឋសភាដែរ ហើយត្រូវមានសិទ្ធិក៏ដូចគ្នា មានអភ័យឯកសិទ្ធិ

ជាដើម តែត្រូវទទួលប្រាក់បំណាច់ តិចជាងប្រាក់បំណាច់សមាជិករដ្ឋសភា។ ប្រាក់បំណាច់នេះត្រូវកំណត់តាមច្បាប់ដោយប្រៀបស្មើ ទៅនឹងប្រាក់បៀវត្សអ្នករាជការថ្នាក់ណាមួយនៃក្របខណ្ឌបន្ទាប់។

មាត្រា ៨៧.- (កែប្រែ) សមាសភាព នៃសភាប្រជារាស្ត្រប្រចាំខេត្ត និង រាជធានី ត្រូវកំរិតតាមច្បាប់មួយ ដែលបញ្ញត្តអំពីបែបបទដំណើរការ នៃសភានេះផង។

មាត្រា ៤៩ (វគ្គទី ២) ៥០ (វគ្គទី ២) ៥១ (វគ្គទី ២, ៣ និង ៤) ៥៣-៥៥-៥៦-៥៧ ៦៤-៦៨ ៧១ និង ៧២ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ត្រូវយកមកអនុវត្តលើសភាប្រជារាស្ត្រប្រចាំខេត្ត និង រាជធានីនេះដែរ។

មាត្រា ៨៨.- (ថ្មី) សភាប្រជារាស្ត្រប្រចាំខេត្ត និង រាជធានី ត្រូវមានភារៈបញ្ចេញមតិជូនយោបល់ ចំពោះការអនុម័តិនូវថវិកាជាតិ ចំពោះបញ្ជីស្រង់ប្រាក់ចំណូលចំណាយផ្តាច់ឆ្នាំ និង សេចក្តីព្រាងកិច្ចចងការប្រាក់នៃរដ្ឋាភិបាល។ ឯសន្ធិសញ្ញា ដែលត្រូវធ្វើនឹងបរទេស ក៏ត្រូវដាក់ឱ្យសភានេះជូនយោបល់ផងដែរ។

សភាប្រជារាស្ត្រ ត្រូវជូនយោបល់ទៅរដ្ឋសភាក្នុងកំណត់មួយខែយ៉ាងយូរ ចាប់តាំងពីថ្ងៃដែលបានទទួលសំណុំរឿងនោះមក ។ តែបើរដ្ឋសភាបញ្ចេញមតិ ថាទុកជាការប្រញាប់ កំណត់ខាងលើនេះ ត្រូវបន្ថយត្រឹមបីថ្ងៃពេញ លើកតែរឿងបញ្ជីចំណូលចំណាយចេញ។

មាត្រា ៨៩.- (ថ្មី) សភាប្រជារាស្ត្រប្រចាំខេត្ត និង រាជធានី ត្រូវអនុម័តិចំពោះថវិកាខេត្ត និង ថវិការាជធានី ព្រមទាំង ថវិកាឃុំដែលនៅក្នុងដែនចំណុះរបស់ខ្លួន ហើយអនុម័តចំពោះបញ្ជីស្រង់ប្រាក់ចំណូលចំណាយផ្តាច់ឆ្នាំ នៃសមូហភាពទាំងនេះ។

សភាទាំងនេះ ត្រូវសំរេចពីការបង្កើត ឬ ការលុបពន្ធអាករសម្រាប់ខេត្ត ឬ រាជធានី ក្នុងដែនចំណុះរបស់ខ្លួនក្នុងក្របខណ្ឌនៃច្បាប់ទាំងឡាយ ដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័តហើយ ។

មាត្រា ៩០.- (ថ្មី) សភាប្រជារាស្ត្រមានសិទ្ធិ នឹងធ្វើជាញត្តិជូនដល់រដ្ឋសភា ឬ រដ្ឋាភិបាល អំពីការចាត់ចែង នៃរាជការសាធារណៈក្នុងផែនការជាតិ ។

សភាទាំងនេះ ត្រូវតាមពិនិត្យមើលរាជការចាត់ចែងការសាធារណៈក្នុងខេត្ត ឬ រាជធានី ។

មាត្រា ៩១.- (ថ្មី) (លុបដោយព្រះរាជក្រមលេខ ១៦៦ ប.វ. ចុះ ថ្ងៃទី ១៣/១/៦៤) សភាប្រជារាស្ត្រ ត្រូវមានសិទ្ធិសួរដេញដោលដល់អ្នករាជការនានា ។

បើសភាប្រជារាស្ត្រ បានបញ្ចេញមតិ ដោយមានភាគបីក្នុងបួននៃចំនួនសមាជិក មិនទុកចិត្តលើចៅហ្វាយខេត្ត ចៅហ្វាយក្រុង ឬ ចាងហ្វាងសាលាដំបូងក្នុងដែនចំណុះរបស់ខ្លួន សេចក្តីសំរេចនេះ ត្រូវបញ្ជូនទៅក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ ពិនិត្យថែមទៀត ។ ក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ ត្រូវពិនិត្យរឿងនេះ ក្នុងកំណត់មួយខែយ៉ាងយូរ គិតពីថ្ងៃដែលបានទទួលសំណុំរឿង ។ បើក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្របញ្ចេញមតិមិនទុកចិត្តលើអ្នករាជការនោះដែរ ដោយមានភាគបីក្នុងបួនក្នុងចំនួនសមាជិក, រដ្ឋាភិបាលត្រូវផ្លាស់ដោយស្វ័យប្រវត្តិនូវអ្នករាជការនោះឱ្យចេញផុតពីដែនខេត្ត ឬ រាជធានី ។

ចំពោះលើអ្នករាជការក្រៅពីនោះ រដ្ឋាភិបាលត្រូវសំរេចដោយស្វ័យប្រវត្តិ ផ្លាស់ចេញពីខេត្ត ឬ រាជធានី, បើសភាប្រជារាស្ត្រ ប្រចាំខេត្ត ឬ រាជធានី បានបញ្ចេញមតិ មិនទុកចិត្ត ដោយមានភាគបីក្នុងបួន ហើយបើក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ បានបញ្ចេញមតិយល់ព្រម

ដោយមានភាគច្រើនដាច់ខាតផង ក្នុងចំនួននៃសមាជិក។

កាលបើមានអ្នករាជការណាបានទទួលផ្លាស់៣ដង ដោយស្វ័យប្រវត្តិ ដូចបានថ្លែងមកខាងលើ ក្នុងកំឡុងសកម្មភាពពីរឆ្នាំ នោះត្រូវលើករឿងនេះជូនទៅរដ្ឋសភាវិនិច្ឆ័យ ថាតើគួរបណ្តេញអ្នករាជការនោះចោល ឬ ទេ។ រដ្ឋសភា នឹងសំរេចថាត្រូវឱ្យបណ្តេញចោល លុះត្រាតែបានបញ្ចេញមតិយល់ព្រម, ដោយមានភាគច្រើនដាច់ខាត បើពុំបានភាគច្រើនដោយដាច់ខាតទេ, រដ្ឋាភិបាល ត្រូវតែធ្វើទណ្ឌកម្ម ដោយស្វ័យប្រវត្តិ បន្ថយស័ក្តិអ្នករាជការដែលមានរឿងនោះ។

ជំពូក ៨
អំពីសមាជជាតិ

មាត្រា ៩២.- (ថ្មី) សមាជជាតិ បើកឱ្យប្រជារាស្ត្រជ្រាបបានដោយចំពោះ នូវកិច្ចការផ្សេងៗ ដែលជាប្រយោជន៍ជាតិ។

ពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទ អាចចូលទៅរួបរួមក្នុងសមាជជាតិបាន។

មាត្រា ៩៣.- (ថ្មី) សមាជជាតិ ប្រជុំយ៉ាងតិចពីរដងក្នុងមួយឆ្នាំ ការប្រជុំនេះ ត្រូវធ្វើឡើងតាមសេចក្តីអញ្ជើញ នៃនាយករដ្ឋមន្ត្រី។

សមាជជាតិ ត្រូវតាំងប្រធានរបស់ខ្លួន។

មាត្រា ៩៤.- (ថ្មី) សមាជជាតិ អនុម័តសច្ចាធិដ្ឋានជូនចំពោះរដ្ឋាភិបាល ហើយអនុម័តសេចក្តីសំរេចជូនចំពោះរដ្ឋសភា។

ការរៀបចំធ្វើ និង ការប្រព្រឹត្តិទៅនៃសមាជ ត្រូវកំណត់ដោយជាក់លាក់ទុកក្នុងច្បាប់ណាមួយ ។

មាត្រា ៩៥.- (ថ្មី) រដ្ឋសភា អាចចាត់ចែងធ្វើប្រជាមតិបានចំពោះបញ្ហាណាដែលជាសេចក្តីសំរេចនៃសមាជ ។

ជំពូក ៩

អំពីរដ្ឋមន្ត្រី

មាត្រា ៩៦.- (ថ្មី) (មាត្រា ៧៩ ចាស់កែប្រែ) គណៈរដ្ឋមន្ត្រីជារាជរដ្ឋាភិបាល ។ គណៈរដ្ឋមន្ត្រី មានសមាជិកចំនួនដប់ប្រាំមួយរូបជាអតិបរមា រាប់បញ្ចូលទាំងរដ្ឋលេខាធិការផង ។

គ្មានវិសមិតភាពណាមួយទេ រវាងអាណត្តិសភា និង ភារៈនៃសមាជិករដ្ឋាភិបាល ។ នឹងយកសមាជិកនៃរដ្ឋសភា និង ក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ ឬ ជនដែលពុំមែនជាសមាជិកនៃសភាទាំងពីរនេះ មកធ្វើជាសមាជិកនៃរដ្ឋាភិបាលក៏បាន ។

ភារៈរបស់សមាជិករដ្ឋាភិបាលមានវិសមិតភាព ជាមួយនឹងសកម្មភាពខាងវិជ្ជាជីវៈ, ពាណិជ្ជកម្ម ឬ ឧស្សាហកម្មណាមួយ ហើយជាមួយនឹងការកាន់តំណែងណាមួយជាសាធារណៈផងដែរ ។

មាត្រា ៩៧.- (មាត្រា ៨០ ចាស់) ក្នុងវេលាដំបូង នៃនីតិកាលនីមួយៗ ឬ កាលគណៈរដ្ឋមន្ត្រីលាឈប់, ព្រះមហាក្សត្រ ទ្រង់ប្រឹក្សានឹងប្រធានរដ្ឋសភា នឹងប្រធានក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ ហើយនឹងមេគណៈបក្សទាំងឡាយ ដែលមានតំណាងនៅក្នុងរដ្ឋសភា ឬ

ក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ រួចទ្រង់ចាត់វរជនមួយរូប ជានាយករដ្ឋមន្ត្រីឱ្យជ្រើសរដ្ឋមន្ត្រីឯទៀត។

រដ្ឋមន្ត្រីទាំងឡាយ នឹងទទួលតែងតាំង ហើយនឹងចូលកាន់មុខក្រសួងបាន លុះត្រាតែរដ្ឋសភាបានបញ្ចេញមតិទុកចិត្តជាមុន ដោយវិធីបោះឆ្នោតចំហ ហើយយកតាមភាគច្រើនដោយដាច់ខាត។

មាត្រា ៩៨.- (មាត្រា ៨១ ចាស់) រដ្ឋមន្ត្រីទាំងឡាយ ទទួលខុសត្រូវរួមគ្នាចំពោះរដ្ឋសភា អំពីនយោបាយទូទៅនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ហើយរដ្ឋមន្ត្រីមួយរូបៗ ទទួលខុសត្រូវរៀងខ្លួនចំពោះនាយករដ្ឋមន្ត្រី អំពីការដែលខ្លួនបានប្រព្រឹត្ត។

មាត្រា ៩៩.- (មាត្រា ៨២ ចាស់) រដ្ឋមន្ត្រីទាំងឡាយ មិនអាចអាងសេចក្តីបង្គាប់ដោយលាយលក្ខណ៍អក្សរ ឬ ដោយវាចា អំពីនរណាក៏ដោយ ដើម្បីដោះសារឱ្យរួចខ្លួន ពីការទទួលខុសត្រូវលើខ្លួនបានឡើយ។

មាត្រា ១០០.- (មាត្រា ៨៣ ចាស់) បើមានអ្នកតំណាងរាស្ត្រមួយនាក់ ឬ ច្រើននាក់ តាំងសំនួរដោយវាចាក្តី តាំងសំនួរដោយលាយលក្ខណ៍អក្សរក្តី តាំងសំនួរដេញដោលក្តី ដើម្បីសុំឱ្យរដ្ឋមន្ត្រីឆ្លើយដោះសាអំពីការប្រព្រឹត្តិក្នុងមុខក្រសួងរបស់ខ្លួន នោះរដ្ឋមន្ត្រីត្រូវរាយការណ៍តាមសេចក្តីសុំ ជូនរដ្ឋសភា។

មាត្រា ១០១.- (មាត្រា ៨៤ ចាស់) លុះតែបានពិភាក្សាព្រមព្រៀងគ្នាជា មុនស្រេចហើយ ទើបគណៈរដ្ឋមន្ត្រី អាចសុំឱ្យរដ្ឋសភាបញ្ចេញមតិ អំពីសេចក្តីទុកចិត្តក្នុងគណៈ-រដ្ឋមន្ត្រីបាន។

ការសុំឱ្យរដ្ឋសភាបញ្ចេញមតិដូចខាងលើនេះ ជាភារៈរបស់នាយករដ្ឋមន្ត្រីតែម្នាក់ឯង។

កាលបើនាយករដ្ឋមន្ត្រី សុំឱ្យរដ្ឋសភាបញ្ចេញមតិ អំពីសេចក្តីទុកចិត្ត នោះត្រូវបង្អង់វេលាយ៉ាងតិចមួយថ្ងៃគត់ គិតតាំងពីពេលសុំនោះមក ទើបរដ្ឋសភាបញ្ចេញមតិអំពីរឿងនេះបាន។ ការបញ្ចេញមតិនេះត្រូវធ្វើដោយវិធីបោះឆ្នោតចំហ។

រដ្ឋសភា នឹងបញ្ចេញមតិ ថាមិនទុកចិត្តក្នុងគណៈរដ្ឋមន្ត្រីបាន លុះតែមានភាគច្រើនដោយដាច់ខាតនៃចំនួនសមាជិករដ្ឋសភាយល់ព្រមផង។

សេចក្តីមិនព្រមទុកចិត្តនេះ នាំឱ្យរដ្ឋមន្ត្រីលាឈប់ទាំងគណៈ។

មាត្រា ១០២.- (មាត្រា ៨៥ ចាស់) កាលបើរដ្ឋសភាបញ្ចេញមតិតាំងញត្តិបន្ទោសគណៈរដ្ឋមន្ត្រី នោះរដ្ឋមន្ត្រីត្រូវលាឈប់ទាំងគណៈ។

កាលបើមានអ្នកតំណាងរាស្ត្រ សុំឱ្យរដ្ឋសភាបញ្ចេញមតិតាំងញត្តិបន្ទោសគណៈរដ្ឋមន្ត្រី នោះរដ្ឋសភាត្រូវបង្អងវេលាមួយថ្ងៃគត់ គិតតាងពីថ្ងៃជូនសេចក្តីសុំតាំងញត្តិ ទើបបញ្ចេញមតិពីរឿងនេះបាន។ ការបញ្ចេញមតិនេះ ត្រូវធ្វើទៅដោយវិធីបោះឆ្នោតចំហ។

ការតាំងញត្តិបន្ទោសគណៈរដ្ឋមន្ត្រី នឹងយកជាការបាន លុះតែមានភាគច្រើនដោយដាច់ខាត នៃសមាជិករដ្ឋសភាយល់ព្រមផង។

មាត្រា ១០៣. (ថ្មី) ដោយអនុវត្តន៍ក្រៅពីមាត្រា ៩៨-១០១ និង ១០២, រដ្ឋសភាអាចដកសេចក្តីទុកចិត្ត ចំពោះតែលើរូបរដ្ឋមន្ត្រី ឬ រដ្ឋលេខាធិការណាមួយក៏បាន ឬ បញ្ចេញមតិបន្ទោសចំពោះតែលើរូបរដ្ឋមន្ត្រីឬរដ្ឋលេខាធិការណាមួយក៏បាន។ ដោយអាស្រ័យហេតុណាមួយដូចថ្លែងមកនេះ រដ្ឋមន្ត្រី ឬ រដ្ឋលេខាធិការ ដែលមានរឿងនោះ ត្រូវដកខ្លួនចេញពី

គណៈរដ្ឋមន្ត្រី ។ បើនាយករដ្ឋមន្ត្រីជំទាស់មិនព្រមឱ្យរដ្ឋមន្ត្រី ឬរដ្ឋលេខាធិការនោះឈប់ពីតំណែង នាយករដ្ឋមន្ត្រី ត្រូវសុំឱ្យរដ្ឋសភាបញ្ចេញមតិអំពីសេចក្តីទុកចិត្ត ចំពោះគណៈរដ្ឋមន្ត្រីទាំងមូល ។

មាត្រា ១០៤.- (មាត្រា ៨៦ ចាស់) គណៈរដ្ឋមន្ត្រី ត្រូវប្រជុំរាល់សប្តាហ៍ ជួនកាលជាពេលប្រជុំធំ ដោយមានព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ឬនាយករដ្ឋមន្ត្រីជាប្រធាន ជួនកាលប្រជុំតូច ។

មាត្រា ១០៥.- (ថ្មី) (មាត្រា ៨៧ ចាស់កែប្រែ) សមាជិកទាំងឡាយនៃរដ្ឋាភិបាល អញ្ជើញចូលបានទៅក្នុងរដ្ឋសភា និង ក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ ហើយនិងក្នុងគណៈកម្មការទាំងពួងនៃសភាទាំងនេះ ។ បើសមាជិករដ្ឋាភិបាលសុំនិយាយ នោះត្រូវតែបើកឱកាសឱ្យនិយាយ វៀរលែងតែក្នុងករណី ដែលសភារួមប្រជុំ ជាពេលប្រជុំបោះឆ្នោតពីការដាក់ញត្តិបន្ទោស ។

សមាជិករដ្ឋាភិបាល អាចឱ្យអ្នកស្នងការដែលត្រូវចាត់តាំងសម្រាប់ការណាមួយឱ្យជួយនិយាយការនោះផងបាន ។

មាត្រា ១០៦.- (មាត្រា ៨៨ ចាស់) នាយករដ្ឋមន្ត្រី អាចរំលែកអំណាចរបស់ខ្លួនឱ្យទៅរដ្ឋមន្ត្រីណាមួយបាន ។

មាត្រា ១០៧.- (មាត្រា ៨៩ ចាស់) បើតំណែងនាយករដ្ឋមន្ត្រីទំនេរ ត្រូវតែងតាំងគណៈរដ្ឋមន្ត្រីមួយជាថ្មី តាមលក្ខខណ្ឌដែលមានគ្រាទុកក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះ បើការទំនេរជាដាច់ខាត, ឬ ត្រូវចាត់តាំងនាយករដ្ឋមន្ត្រីជាបណ្តោះអាសន្ន បើការទំនេរនេះជាមួយកាលមួយគ្រាទេ ។

មាត្រា ១០៨.- (មាត្រា ៩០ ចាស់) បើមានការរំលាយរដ្ឋសភា នោះនាយករដ្ឋមន្ត្រី និង រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ ត្រូវឈប់ធ្វើការសិន, រដ្ឋមន្ត្រីឯទៀត គង់នៅក្នុងតំណែងទាំងអស់គ្នា ដើម្បីសម្រេចកិច្ចការសាមញ្ញ ។

ក្នុងខណៈនោះ ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ទ្រង់ប្រទានភារៈទៅលើប្រធានរដ្ឋសភា ឱ្យកាន់តំណែងនាយករដ្ឋមន្ត្រីជាបណ្ដោះអាសន្ន ។ ប្រធានរដ្ឋសភា ចាត់តាំងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃជាថ្មី ដោយសេចក្ដីយល់ព្រមនៃក្រុមអភិបាលរដ្ឋសភា ។

មាត្រា ១០៩.- (មាត្រា ៩១ ចាស់) រដ្ឋមន្ត្រីដែលពុំមែនជាសមាជិកនៃរដ្ឋសភា ឬ ក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រទេ ត្រូវទទួលផលប្រយោជន៍ដែលមានត្រាទុកក្នុងមាត្រា ៥៥ និង ៥៦ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះ ។

មាត្រា ១១០.- (ថ្មី) (មាត្រា ៩២ ចាស់) រដ្ឋមន្ត្រី ត្រូវទទួលទណ្ឌកម្មអំពីបទឧក្រិដ្ឋ និង បទមជ្ឈិម ដែលបានប្រព្រឹត្តក្នុងវេលាធ្វើការមុខក្រសួងរបស់ខ្លួន ។

ក្នុងករណីនេះ និង ករណីធ្វើខុសជាទម្ងន់ក្នុងវេលាធ្វើការមុខក្រសួងរបស់ខ្លួន, រដ្ឋសភា អាចសម្រេចប្ដឹងផ្ដល់តុលាការរាស្ត្រ ។

រដ្ឋសភា សម្រេចក្នុងរឿងនេះ ដោយវិធីបោះឆ្នោតសម្ងាត់ យកតាមភាគច្រើនដោយដាច់ខាត នៃសមាជិករបស់ខ្លួន ។

មាត្រា ១១១.- (ថ្មី) (មាត្រា៩៣ចាស់) ការបង្កើត, ការរៀបចំ, ការប្រព្រឹត្តិទៅ, សមាសភាព, ការចាត់តាំង ហើយនិងចិរវេលានៃអាណត្តិ របស់សមាជិកនៃតុលាការរាស្ត្រ ត្រូវកំណត់ឡើងដោយច្បាប់ពិសេសមួយ ។

មាត្រា ១១២.- (ថ្មី) (មាត្រា៩៤ចាស់) នីតិក្រមដែលត្រូវប្រតិបត្តិនៅសាលានីតិកម្មនេះ ក៏ត្រូវកំណត់ឡើងដោយច្បាប់ពិសេសដែរ ។

ជំពូក ១០

អំពីអំណាចតុលាការ

មាត្រា ១១៣.- (មាត្រា ៩៥ ចាស់) ការរៀបចំនៃតុលាការមានបញ្ញត្តិទុកក្នុងច្បាប់ពិសេសមួយ ។

មាត្រា ១១៤.- (មាត្រា ៩៦ ចាស់កែប្រែ) ក្រុមប្រឹក្សាជាន់ខ្ពស់នៃតុលាការ ដោយអនុលោមតាមច្បាប់ ត្រូវធានារ៉ាប់រងចំពោះវិន័យ និង ឥស្សរភាពនៃចៅក្រម ។

ក្រុមប្រឹក្សានេះ ត្រូវនៅក្រោមអធិបតិភាពនៃព្រះករុណាជាអម្ចាស់ជីវិតលើត្បូង មានសមាសភាពដូចតទៅនេះ ÷

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ .... ជាអនុប្រធាន

សមាជិក ២ រូបចាត់តាំងដោយព្រះមហាក្សត្រិយ៍

សមាជិក ២ រូបជ្រើសតាំងដោយរដ្ឋសភា

សមាជិក ២ រូបជ្រើសតាំងដោយចៅក្រមទាំងឡាយ

កាលបើព្រះមហាក្សត្រិយ មិនសព្វព្រះរាជហឫទ័យ ប្រោសព្រះរាជទានព្រះរាជាធិបតិភាពក្នុងការប្រជុំនៃក្រុមប្រឹក្សាជាន់ខ្ពស់ទេ ឬ មិនប្រោសព្រះរាជទានចាត់តាំងដោយជាក់ស្តែង នូវសមាជិកឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាអមព្រះអង្គមួយរូប ធ្វើជាអធិបតីក្នុងពេលប្រជុំនោះ

ទេ អនុប្រធាននឹងទទួលធ្វើជាអធិបតី ។

សេចក្តីសំរេចនៃក្រុមប្រឹក្សាជាន់ខ្ពស់នៃតុលាការ ត្រូវយកតាមមតិភាគច្រើនដោយវិធីបោះឆ្នោត ។ ក្នុងករណីមានបែកសំឡេងជា ២ ភាគស្មើគ្នា នោះត្រូវយកតាមសំឡេងនៃអធិបតី ។

ច្បាប់ពិសេសមួយ នឹងកំណត់អំពីការរៀបចំនៃក្រុមប្រឹក្សាជាន់ខ្ពស់នេះ ។

ជំពូក ១១

បញ្ញត្តិទូទៅ

មាត្រា ១១៥ (មាត្រា ៩៧ ចាស់) បទបញ្ញត្តិទាំងឡាយដែលស្តីអំពីរបៀបគ្រប់គ្រង ដោយមានព្រះមហាក្សត្រិយ៍ជាអគ្គប្រមុខរបស់រដ្ឋនេះ ១, អំពីរបៀបគ្រប់គ្រងដោយអាស្រ័យអ្នកតំណាងរបស់ប្រជារាស្ត្រនេះ ១ អំពីគោលចារឹកនៃសេរីភាព និង សមភាពដែលរដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះធានាអះអាងឱ្យមាន ១, មិនត្រូវសុំកែប្រែសោះឡើយ ។

មាត្រា ១១៦.- (មាត្រា ៩៨ ចាស់) ហាមមិនឱ្យកែប្រែរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ដើម្បីនឹងបន្ថយព្រះរាជសិទ្ធិទាំងឡាយដែលមានត្រាទុកជាស្រេចហើយ ។

មាត្រា ១១៧.- (ថ្មី) (មាត្រា ៩៩ ចាស់) អ្នកដែលមានសិទ្ធិផ្តើមគំនិតកែប្រែរដ្ឋធម្មនុញ្ញគឺ : ព្រះមហាក្សត្រិយ៍, នាយករដ្ឋមន្ត្រី, ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ និង ប្រធានរដ្ឋសភា, អ្នកណាមួយក្នុងបណ្តាអ្នកទាំងពីរខាងក្រោយនេះ ត្រូវធ្វើទៅតាមសេចក្តីអនុម័តិនៃសភាដែលខ្លួនជាប្រធាន ដោយមានសមាជិកចំនួនភាគមួយក្នុងបួន (១/៤)

យ៉ាងតិចធ្វើពាក្យសុំ ។

មាត្រា ១១៨.- (មាត្រា ១០០ ចាស់) របៀបកែប្រែរដ្ឋធម្មនុញ្ញដូចគ្នានឹងរបៀបដែលមានត្រាទុកសំរាប់បញ្ចេញមតិតាំងច្បាប់ធម្មតា ។ ប៉ុន្តែ, ត្រូវមានភាគច្រើនដល់បីក្នុងបួន (៣/៤) នៃរដ្ឋសភា យល់ព្រមផង ទើបយកជាការបាន ហើយមិនអាចប្រកាសថាជាការប្រញាប់បានទេ ។

មាត្រា ១១៩.- (មាត្រា ១០១ ចាស់) រដ្ឋសភា មានសិទ្ធិមកស្រាយសេចក្តីបទរដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះជាដាច់ខាត ។

មាត្រា ១២០.- (មាត្រា ១០២) ដើម្បីនឹងកំណត់ភាគច្រើនដោយដាច់ខាត ក្នុងចំនួនសមាជិកនៃសភានីមួយៗ ត្រូវគិតចំនួនសមាជិកនៃសភានោះ ដោយឥតរាប់បញ្ចូល ÷

សមាជិកណា ដែលទទួលអនិច្ចកម្មទៅហើយ ។

សមាជិកណា ដែលផុតចាកសមាជិកភាព ដោយលាលែងក្តី ដោយត្រូវបណ្តេញក្តី ឬដោយមិនបានទទួលតាំងជាសមាជិកពេញទីក្តី ។

សមាជិកណា ដែលទទួលតំណែងក្នុងរដ្ឋាភិបាល ឬ ត្រូវបញ្ជូនទៅប្រតិបត្តិការឯណាក្តី ។

មាត្រា ១២១.- (មាត្រា ១០៣ ចាស់) បទបញ្ញត្តិទាំងពួងដែលត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ មិនផ្ទុយសេចក្តីគ្នានឹងរដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះ ត្រូវដំកល់ទុកប្រតិបត្តិតទៅ ។

ជំពូក ១២
បទបញ្ញត្តិពិសេស

មាត្រា ១២២.- ក្នុងករណីដែលកាលៈទេសៈ ពុំអនុញ្ញាតឱ្យចាត់តាំង ទាំងព្រះមហាក្សត្រអង្គថ្មី ទាំងក្រុមប្រឹក្សារាជានុសិទ្ធ ដោយអនុលោមទៅតាមបទបញ្ញត្តិមាត្រា ៣០ និង ៣០ ស្ទួន នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះ, សភាទាំងពីរត្រូវរួមប្រជុំគ្នា ដោយសេចក្តីអញ្ជើញនៃប្រធានរដ្ឋសភា និងក្រោមអធិបតីភាពនៃប្រធាននេះ ដោយអនុលោមទៅតាមឆន្ទៈដែលប្រជារាស្ត្របានសំដែងហើយ, សភាទាំងពីរនេះ អាចលើកអំណាច និង បុព្វសិទ្ធិទាំងឡាយរបស់ប្រមុខរដ្ឋប្រគល់ទៅឥស្សរជនមួយរូបដែលប្រជាពលរដ្ឋស្រឡាញ់ទុកចិត្ត ហើយបានបញ្ចេញមតិចង្អុលដ៏ជាក់ច្បាស់។ មុននឹងទទួលតំណែង ប្រមុខរដ្ឋត្រូវថ្លែងសច្ចាប្រណិធានក្នុងទីប្រជុំរដ្ឋសភា មានជាសេចក្តីដូចក្នុងមាត្រា ៣៤ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ហើយបន្ថែមពាក្យថា "ហើយខ្ញុំមានចិត្តស្មោះត្រង់ចំពោះព្រះរាជបល្ល័ង្ក"។ ប្រសិនបើប្រមុខរដ្ឋ ពុំបានស្ថិតនៅក្នុងកម្ពុជរដ្ឋមួយដងមួយគ្រា ឬ ពុំអាចទទួលភារៈបានក្នុងមួយដងមួយគ្រា ប្រមុខរដ្ឋប្រគល់ភារៈនេះទៅប្រធានរដ្ឋសភា, ប្រធានរដ្ឋសភាកាន់កាប់ភារៈទាំងនេះដោយទទួលខុសត្រូវផ្ទាល់ខ្លួន។

គួរចំណាំទុកជាពិសេស

- ព្រះបាទសម្តេចព្រះនរោត្តម សីហនុ វរ្ម័ន ព្រះចៅក្រុងកម្ពុជា ទ្រង់ប្រោស ព្រះរាជទានរដ្ឋធម្មនុញ្ញដល់ព្រះរាជារាស្ត្រខ្មែរ នៅថ្ងៃទី ៦ ខែ ឧសភា គ.ស.១៩៤៧។

- ព្រះរាជក្រមលេខ ៤៦៤ ន.ស. ចុះថ្ងៃទី ៦-៩-៤៨ បានប្រកាសទុកថ្ងៃទី ៦ ខែ ឧសភារៀងរាល់ឆ្នាំ ជាថ្ងៃបុណ្យជាតិ ព្រោះជាកាលបរិច្ឆេទនៃការប្រកាសឱ្យប្រើរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ព្រះរាជអាណាចក្រ។

- រដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះបានទទួលការកែប្រែ និងបន្ថែមតាមច្បាប់ដែលរដ្ឋសភាទី ៣ បានអនុម័តជាលើកទី ២ ពីថ្ងៃទី ៦ ខែធ្នូ គ.ស. ១៩៥៥ ហើយដែលមាន ព្រះរាជក្រមលេខ ៦៥ ន.ស. ចុះថ្ងៃទី ១៤-១-៥៦ ប្រកាសឱ្យប្រើ។

មាត្រា ៨១. នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះ បានទទួលការកែប្រែ និង បន្ថែមតាមច្បាប់ដែល រដ្ឋសភាទី ៤ បានអនុម័តពីថ្ងៃទី ២០ មករា ១៩៥៩ ហើយដែលមានព្រះរាជក្រមលេខ ២៩៧ ន.ស. ចុះថ្ងៃទី ១៣-២-៥៩ ប្រកាសឱ្យប្រើ។

មាត្រា ៨៥.- បានទទួលការកែប្រែតាមច្បាប់ ដែលរដ្ឋសភាទី ៤ បានអនុម័ត កាលពីថ្ងៃទី ១៦-៦-៥៩ ហើយដែលមានព្រះរាជក្រមលេខ ៣២៨ ន.ស. ចុះថ្ងៃទី ២៨ កក្កដា ១៩៥៩ ប្រកាសឱ្យប្រើ។

មាត្រា ៨៧- បានទទួលការកែប្រែ និង បន្ថែមតាមច្បាប់ដែលរដ្ឋសភាទី ៣ បាន អនុម័តជាលើកទី ២ ពីថ្ងៃទី ៣០ មករា ១៩៥៧ ហើយដែលមានព្រះរាជក្រមលេខ ១៦៩ ន.ស ចុះថ្ងៃទី ៨-៣-៥៧ ប្រកាសឱ្យប្រើ។

- ព្រះរាជក្រមលេខ ២៨២ ន.ស. ចុះថ្ងៃទី ៧-១-៥៨ បានប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ដែលរដ្ឋសភាទី ៣ បានអនុម័តជាលើកទី ២ កាលពីថ្ងៃទី ១៨-១២-៥៧ ស្តីពីបញ្ចូលសមាជជាតិទៅក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ត្រង់ចំពូក ៨ មាន ៤ មាត្រា (មាត្រា ៩២-៩៣-៩៤ និង ៩៥) ។

មាត្រា ៩៦.- បានទទួលការកែប្រែតាមច្បាប់ ដែលរដ្ឋសភាទី ៤ បានអនុម័តពីថ្ងៃទី ១៩ មេសា ១៩៥៨ ហើយដែលមានព្រះរាជក្រមលេខ ២៦៦ ន.ស ចុះថ្ងៃទី ៣០-៤-៥៨ ប្រកាសឱ្យប្រើ ។

មាត្រា ១១៤.- បានទទួលការកែប្រែតាមច្បាប់ដែលរដ្ឋសភាទី ៤ បានអនុម័តពីថ្ងៃទី ២០-១-៥៩ ហើយដែលមានព្រះរាជក្រមលេខ ៣៣៥ ន.ស. ចុះថ្ងៃទី ២១ សីហា ១៩៥៩ ប្រកាសឱ្យប្រើ ។

- ក្រមលេខ ៣៨៤ ចុះថ្ងៃទី ៥-៤-៦០ បានប្រកាសឱ្យប្រើនូវច្បាប់ដែលរដ្ឋសភាទី ៤ បានអនុម័តជាលើកទី ១ កាលពីថ្ងៃទី ៤-៤-៦០ ស្តីអំពីការកែសម្រួលនូវចំពូក ៤ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញព្រះរាជអាណាចក្រ ។

- ក្រមលេខ ៣៩០ ចុះថ្ងៃទី ១៤-៦-៦០ បានប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ដែលរដ្ឋសភាទី ៤ បានអនុម័តជាលើកទី ១ កាលពីថ្ងៃទី ១៣-៦-៦០ ស្តីពីការបន្ថែមបទបញ្ញត្តិពិសេស ក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញព្រះរាជអាណាចក្រ ។

- ព្រះរាជក្រមលេខ ១៦៦ ប.វ. ចុះថ្ងៃទី ១៣-១-៦៤ បានប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ដែលរដ្ឋសភាទី ៥ បានអនុម័តជាលើកទី ១ កាលពីថ្ងៃទី ៣-១-៦៤ ដែលថា :

មាត្រា ២៨.- ត្រូវកែប្រែ,

មាត្រា ១១០,១១១ និង ១១២ ត្រូវទុកជាមោឃៈ ហើយត្រូវយកបទបញ្ញត្តិថ្មីមកជំនួសវិញ,

មាត្រា ៦៩, ៧០, ៨២ និង ៩១ ត្រូវលុបចោល។

- ការប្រព្រឹត្តិទៅនៃសភាប្រជារាស្ត្រប្រចាំខេត្ត និង ប្រចាំរាជធានី ដែលមានចែងក្នុងជំពូកទី ៧ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញព្រះរាជអាណាចក្រ បានត្រូវទទួលការផ្អាកជាបណ្ដោះអាសន្នពុំមានកំណត់កាល ដោយអនុលោមតាមប្រជាមតិចុះថ្ងៃទី ២៩ ខែ វិច្ឆិកាឆ្នាំ ១៩៥៩ និងតាមច្បាប់ដែលរដ្ឋសភាទី ៥ បានអនុម័តជាលើកទី ២ កាលពីថ្ងៃទី ៣០ មីនា ១៩៦៤ បានប្រកាសឱ្យប្រើតាមព្រះរាជក្រមលេខ ១៨១ ប រ. ចុះថ្ងៃទី ៣១ មីនា ១៩៦៤។

មាត្រា ៧៧, ៧៨, ៩៦, ១០៥ និង ១១៧ ត្រូវលុបចោល ហើយត្រូវយកមកជំនួសវិញនូវបទបញ្ញត្តិថ្មី តាមច្បាប់ដែលរដ្ឋសភាទី ៥ បានអនុម័តជាលើកទី ២ កាលពីថ្ងៃទី ៤-២-៦៤ បានប្រកាសឱ្យប្រើតាមព្រះរាជក្រមលេខ ១៨២ ប.រ. ចុះថ្ងៃទី ៣១ មីនា ១៩៦៤។

កាលបរិច្ឆេទនៃការបោះឆ្នោត
សំរាប់

- រដ្ឋសភាបណ្តោះអាសន្ន	: ថ្ងៃទី	១	កញ្ញា	១៩៤៦
- រដ្ឋសភាទី ១	: -	២១	ធ្នូ	១៩៤៧
- រដ្ឋសភាទី ២	: ថ្ងៃទី	៩	កញ្ញា	១៩៥១
- -,,- ៣	: -	១១	កញ្ញា	១៩៥៥
- -,,- ៤	: -	២៣	មីនា	១៩៥៨
- -,,- ៥	: -	១០	មិថុនា	១៩៦២
- -,,- ៦	: -	១១	កញ្ញា	១៩៦៦